

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОМІТЕТ СХВАЛИВ ПРОЕКТ ТРУДОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

ПРОФСПІЛКИ ПОЗИТИВНО
ОЦІНЮЮТЬ РІШЕННЯ КОМІТЕТУ,
ЩО ВИЯВИЛОСЯ ФАКТИЧНО
ОДНОГОЛОСНИМ, ПРО ВНЕСЕННЯ
ПРОЕКТУ ТРУДОВОГО КОДЕКСУ
НА РОЗГЛЯД ВЕРХОВНОЇ РАДИ
В ПЕРШОМУ ЧИТАННІ І ВЗЯТТЯ
ЙОГО ЗА ОСНОВУ

.04

ТОЧКА КИПІННЯ

І ЗНОВУ КРАЙНІ БЮДЖЕТНИКИ...

Як оцінено працю еліти нації
— вчителя, лікаря, культпра-
цівника... на Кіровоградщині.

.07

ЗВЕРНЕННЯ

УКРВУГЛЕПРОФСПІЛКА
ЗВЕРНУЛАСЯ ДО
МІНЕНЕРГОВУГІЛЛЯ
ЩОДО ПЕРЕВЕДЕННЯ
ПРАЦІВНИКІВ
ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ НА
НОВІ ТАРИФНІ СТАВКИ

Центральний комітет
Укрвуглепрофспілки звер-
нувся до міністра енергети-
ки та вугільної про-
мисловості України Юрія
Продана.

.10

КОНСУЛЬТАЦІЇ

Останнім часом у
працівників і ро-
ботодавців вини-
кає багато запи-
тань щодо поряд-
ку звільнення за
угодою сторін або
за власним бажан-
ням. У чому від-
мінності між цими
формами розір-
вання трудових
відносин?

.12

№ 24 (746) | 12.06.2014

профспілкові вісті

ГАЗЕТА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

www.psv.org.ua

КОРОТКО

СЛУХАННЯ | 4 червня у се-
сійній залі Верховної Ради
України відбулися пар-
ламентські слухання на
тему: «Освіта, охорона
здоров'я та соціальне забез-
печення дітей з порушення-
ми психофізичного розви-
тку: проблеми та шляхи їх
вирішення».

.02

ЗАЯВА | Федерація проф-
спілок Рівненської області
зробила заяву з приводу
зростання комунальних та-
рифів для населення на газ,
теплопостачання та елек-
трику.

.02

ІЗ ПЕРШИХ ВУСТ | Днями у
Женеві відбулася 103-тя се-
сія вищого керівного фору-
му Міжнародної організації
праці (МОП) – Міжнародної
конференції праці (МКП), в
якій взяла участь офіційна
тристороння делегація Укра-
їни, до складу якої увійшли
представники Уряду, органі-
зацій роботодавців та проф-
спілок.

.03

ТЕМА НОМЕРА | ПЛАНИ УКРАЇНЦІВ ЩОДО ЛІТНЬОГО ВІДПОЧИНКУ

ДО СОНЦЯ, ДО МОРЯ: ОСОБЛИВОСТІ ЛІТНЬОГО ВІДПОЧИНКУ—2014

Пора відпусток, на яку українці поклали великі надії, практично під загрозою. Спершу Майдан, потім масштабна антитерористична операція та різке зростання курсу долара внесли свої корективи у плани українців щодо літнього відпочинку. Аналітики туристичного бізнесу змушені констатувати, що попит на

раннє бронювання місць на курорти як усередині країни, так і за її межами знизився до критичних позначок. Чи означає це, що мешканці України не ризикнуть вирушати у далекі мандри й не шукатимуть вільних та спокійних зон на теренах країни? Над цим розмірковують «Профспілкові вісті».

.08

Сергій Хоботня: «Активна профспілкова молодь – запорука успіху національного профруху»

.05

**ДОЛУЧАЙТЕСЬ
ДО ОБГОВОРЕННЯ**
Будь-який матеріал номера можна обго-
ворити на нашому сайті www.psv.org.ua

ПРИВІТАННЯ

ВІТАННЯ ГЛАВІ ДЕРЖАВИ

В.о. Голови Федерації профспілок України Григорій Осовий від імені багатомільйонної армії членів профспілок, що об'єднує ФПУ, привітав Петра Порошенка із вступом на посаду Президента України.

У вітальній телеграмі зазначається: «Шановний Петре Олександровичу! Прийміть найщиріші вітання зі вступом на посаду Президента України! Переконані, що висловлена Вам народом України довіра має стати важливим етапом на шляху подолання політичної кризи в державі, забезпечення конституційних прав і гарантій громадян, сприятиме відновленню миру і злагоди в країні. Розраховуємо на плідну співпрацю щодо соціально-економічного захисту законних прав та інтересів людини праці. Бажаємо Вам на посаді Глави Держави невичерпної енергії, успіхів у всіх починаннях на благо України та її народу».

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР ФПУ

ПРИВІТАННЯ

15 ЧЕРВНЯ –

ДЕНЬ МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА!

Шановні працівники та ветерани медичної галузі!

Від широкого серця вітаю вас із професійним святом – Днем медичного працівника!

Ви обрали найгуманнішу професію. Не шкодуючи сил і не рахуючись із власним часом, ви даруєте свій талант, знання і милосердя людям, супроводжуючи їх від народження і протягом усього життя, приходяючи на допомогу тоді, коли це необхідно.

Кожна людина живе із почуттям вдячності й теплими спогадами про лікарів і медсестер, які рятували їй життя та здоров'я, надавали допомогу її близьким.

Дорогі медичні працівники! Низько вклоняємося вам за вірність своєму покликанню, прагнення до самовдосконалення, професіоналізм і відповідальність!

Щиро бажаю вам міцного здоров'я і сил, миру, щастя й благополуччя у родині. Нехай ваша праця буде гідно оцінена суспільством, а добро й турбота, яку ви несете людям, повертаються до вас сторицею!

З глибокою повагою

ГРИГОРІЙ ОСОВИЙ,
В.О. ГОЛОВИ ФПУ

Дорогі колеги!

Цьогорічне професійне свято ми зустрічаємо у надзвичайно складний час – час особливих випробувань і труднощів, які випали на долю України і кожного з нас. Бо ми – громадяни цієї країни, яким не байдуже ні її сьогодні, ні її майбутнє. Ми готові на все заради миру і спокою на рідній землі, бо турбуємося за завтрашній день наших дітей і внуків. А ще – ми воїни армії порятунку, яким завжди доводиться першими йти туди, де страждання, біда, де життя бореться зі смертю – і від нас залежить, чи воно переможе. Останні події в країні стали найбільшим іспитом для людей і білих халатів на мужність, людяність, готовність надати допомогу за будь-яких умов, у тому числі і в зоні високого ризику для власного життя. Ніхто не думав, що нашому поколінню медичних працівників доведеться працювати за таких обставин. І ті, хто опинився в епіцентрі подій, пройшли сувору школу на вірність своїй професії і місці служіння людям. Утім, темрява ночі згущує фарби напередодні світанку. Тож я бажаю усім вам, дорогі колеги, щоб промінь ранкового сонця якомога швидше прогнав морок з нашого життя, зігрів своїм теплом наші душі, дарував щастя нашим рідним і близьким. Щоб ті тривожні дні і місяці, які нам довелося пережити, відійшли у небуття, а такі поняття, як радість праці і впевненість у завтрашньому дні, не були ностальгічними. Я бажаю вам сил і терпіння, натхнення і задоволення від улюбленої справи – того, що ми називаємо мирними робочими буднями, які дарують іншим людям свято. Сьогодні ж – ваше свято. У цей день пролунає безліч вдячних слів на вашу адресу – ви їх заслуговуєте. Можливо, світ стане добришим і світлішим від мільйонів посмішок вдячних вам пацієнтів. Нехай він буде прихильним до вас – у реалізації всіх починань і задумів, у здійсненні всіх мрій і бажань, у даруванні здоров'я, родинного благополуччя, щастя і достатку.

ВІКТОРІЯ КОВАЛЬ,
ГОЛОВА ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

КОРОТКО

СУД | 3 червня відбулося чергове судові засідання в адміністративній справі за позовом Профспілки працівників освіти і науки України до Кабінету Міністрів, третя особа – Міністерство освіти і науки України про визнання протиправними та скасування постанов від 25.03.2014 № 88 та від 25.03.2014 № 89. Справа розглядається Окружним адміністративним судом міста Києва. Розгляд справи триває. Наступне судові засідання призначено на 12 червня.

ЗВЕРНЕННЯ | Луганська територіальна організація Профспілки працівників вугільної промисловості України звернулася до Президента, Прем'єр-міністра, Голови Верховної Ради щодо ситуації, яка склалася на заході країни. «Ми звертаємося до вас з вимогою зупинити проведення АТО та розпочати мирний переговорний процес, усунути всі існуючі протиріччя за столом переговорів заради уникнення загибелі людей», – йдеться у зверненні.

ЗАЯВА | Федерація профспілок Рівненської області зробила заяву з приводу зростання комунальних тарифів для населення на газ, теплопостачання та електрику, у якій, зокрема, наголошується: «Ми наполягаємо: ціна на газ та електроенергію має бути прозорою на всьому ланцюгу – від місця видобутку та виробітку до оселі споживача. Недопустимою є ситуація, коли такі важливі рішення урядовими колами приймаються без широкого попереднього обговорення та урахування думки населення. Очевидно, що ці волюнтаристські рішення призведуть до енергетичної бідності людей праці та ще більшого погіршення якості життя громадян».

ВАЖЛИВО | Президія Федерації профспілок Вінницької області постановила: керуючись принципами солідарності, взаємодопомоги і єдності профспілкового руху, закликаючи первинні профспілкові організації, відповідно до фінансових можливостей, оперативне надати фінансову допомогу у справі відбудови Будинку профспілок.

СЛУХАННЯ

ДІТИ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ПОТРЕБУЮТЬ ЗАКОНОДАВЧОГО УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ЇХНІЙ ОСОБЛИВИЙ СТАТУС

4 червня у сесійній залі Верховної Ради України відбулися парламентські слухання на тему: «Освіта, охорона здоров'я та соціальне забезпечення дітей з порушеннями психофізичного розвитку: проблеми та шляхи їх вирішення».

Як повідомляє прес-служба Профспілки працівників освіти і науки України, впродовж березня – червня профільний комітет приймав напрацювання та зауваження до рекомендацій слухань. Профспілка працівників освіти і науки також надіслала свої пропозиції.

Комітет з питань науки і освіти до обговорення питання освіти, охорони здоров'я та соціальної захищеності дітей з обмеженими потребами запросив понад 500 учасників із більш ніж 50 інституцій з України та з-за кордону: представників міністерств, керівників шкіл, працівників навчальних закладів і центрів, профільних установ, громадських організацій, профспілок, науковців, експертів.

Відкриваючи слухання, заступник Голови Верховної Ради Руслан Кошулинський зазначив, що в Україні, як і в усьому світі, спостерігається тенденція до зростання кількості дітей з такими вадами. Зокрема, загаль-

но кількість дітей-інвалідів збільшується щорічно на піввідсотка і станом на початок 2014 року сягнула 167 059 осіб, або 2,0% усього дитячого населення країни.

Міністр освіти і науки Сергій Квіт зазначив, що нині в країні найбільше дітей з особливими освітніми потребами в Донецькій, Хмельницькій, Київській областях та у столиці й вони мають право отримати якісну освіту та відповідне медичне обслуговування. Очільник міністерства наголосив, що питання у цій сфері накопичилося чимало і їх вирішення слід обговорювати разом із громадськістю та владою.

Україна взяла на себе зобов'язання запровадити інклюзивну модель освіти, ратифікувавши у 2009 році Конвенцію ООН про права людей з інвалідністю. «Наша мета – створити систему освіти, яка дозволить до кожної дитини ставитися особливо», – сказала голова Ко-

митету з питань науки і освіти ВР Лілія Гриневич, коментуючи важливість упровадження інклюзивної моделі освіти. Високопосадовець також наголосив, що слід оптимізувати систему управління державної опіки дітей з особливими потребами. Так, через мережу інклюзивних ресурсних центрів можна налагодити міжвідомчу координацію. Крім того, потрібно створити єдину ресурсну базу для педагогів і батьків дітей з особливими освітніми потребами.

У своїх виступах учасники слухань наголосували на необхідності удосконалення і систематизації норм, які регулюють статус дітей з обмеженими можливостями, зокрема, шляхом кодифікації чинних норм або створення оновленого законодавства у цій галузі.

Рекомендації та пропозиції промовців після редакційного опрацювання буде подано на затвердження до Верховної Ради України.

КОНГРЕС
ПОЛІТИКА ЖОРСТКОЇ ЕКОНОМІЇ –
ЦЕ МАСШТАБНА АТАКА
НА ГРОМАДСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

20–23 травня у Тулузі (Франція) відбувся 9-й Конгрес Європейської федерації профспілок громадського обслуговування, найбільш численного європейського галузевого об'єднання профспілок.

Як повідомляє Департамент міжнародної роботи апарату ФПУ, у роботі Конгресу взяли участь понад 500 представників профспілок із 46 країн, у тому числі делегація українських членських організацій ЄФПГО. Делегати Конгресу обговорили та прийняли рішення щодо політики ЄФПГО з питань поліпшення громадського обслуговування, посилення прав працівників громадського сектору та боротьби проти політики жорсткої економії, яка, по суті, є масштабною атакою на громадське обслуговування і працівників громадського

сектору в більшості європейських країн. Конгрес обрав нове керівництво ЄФПГО. Президентом стала Аннелі Нордстрьом (профспілка Коммунал, Швеція), генеральним секретарем – Ян Віллем Гудріан (досі обіймав посаду заступника генерального секретаря). На Конгресі виступила генеральний секретар Європейської конфедерації профспілок Бернадетт Сеголь. У своєму виступі вона спинилася на пропозиціях профспілок щодо вибору нового шляху для Європи. Учасником Конгресу також було презентовано

нове дослідження щодо державних витрат, у якому йдеться про те, чому саме державні витрати, зокрема на громадські послуги, є економічно та соціально важливими. Саме збільшення державних витрат було двигуном економічного зростання протягом останніх ста років. Половина офіційно зайнятих осіб у світі, більшість із яких працює в приватному секторі, надає послуги. Завдяки державним витратам більш ефективно, ніж у приватному секторі, надаються послуги охорони здоров'я і забезпечується відновлювальна енергетика.

ІЗ ПЕРШИХ ВУСТ

103-ТЯ СЕСІЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРАЦІ

Днями у Женеві відбулася 103-тя сесія вищого керівного форуму Міжнародної організації праці (МОП) – Міжнародної конференції праці (МКП).

Як повідомляє департамент міжнародної роботи ФПУ, у заході взяли участь близько 4 тис. делегатів від трудящих, роботодавців та урядів 185 країн-членів МОП, а також офіційна трістороння делегація України, до складу якої увійшли представники Уряду, організації роботодавців та профспілок.

Цьогоріч президентом сесії Міжнародної конференції праці був обраний Даніель Фунес де Ріоха, делегат від роботодавців Аргентини. На відкритті заходу генеральний директор МОП Гай Райдер закликав до справедливої політики міграції, посилення заходів проти примусової праці та створення якісних робочих місць. Від трудящих усього світу виступив голова Групи трудящих Люк Кортбек.

Перед делегатами Конференції виступив також в. о. Голови ФПУ Григорій Осовий:

«Пане голово! Панове делегати!

Останнім часом події, що відбуваються в моїй країні, Україні, перебувають у центрі уваги світової громадськості. На жаль, це не пов'язано з досягненнями в економіці та сфері праці. Народ, що змістив корупційну владу і сподівався на швидкі зміни на краще, опинився перед новими викликами. Внаслідок агресивної політики Росії окупований Крим, на Сході України, де зосереджені велика промисловість і шахти, йде неоголошена війна і щодня гинуть люди.

Ситуація погіршується світовою фінансово-економічною кризою, що також негативно позначається на економіці країни і доходах трудящих. Згідно з прогнозами, падіння ВВП України цього року складе близько 5%. Невелике зростання очікується тільки з 2015 року. У першу чергу, внаслідок розширення економічних зв'язків з країнами Євросоюзу, з якими підписано Угоду про асоціацію. Однак стратегічне рішення проблеми, на думку профспілок, полягає насамперед у створенні нової моделі економічного і соціального розвитку України. Нинішня модель розвитку, що будувалася протягом двох з гаком десятиліть на дешевій праці, коли працівник живе «від зарплати до зарплати», вичерпала себе. Проте, в Україні все ще недооцінюється важливість справедливої оплати праці.

Профспілкам вдалося добитися доведення розміру мінімальної заробітної плати до розміру офіційного прожиткового мінімуму. Однак він занижений і не виконує своєї основної функції відтворення робочої сили. Загалом вартість робочої сили в Україні недооцінена порівняно з європейськими країнами в 2-4 рази.

Щоб скоротити масштаби нерівності й сприяти запобіганню зростанню феномену працюючих бідних, ми просимо Міжнародну організацію праці посприяти Україні в ре-

Українські профспілки категорично не згодні з МВФ, який каже, що у попередні роки зростання заробітної плати та пенсій в Україні було занадто високим, і це нібито негативно позначилося на її економіці. Про яке зростання зарплати може йти мова, якщо сьогодні в доларовому еквіваленті вона залишилася на рівні семирічної давності?

формуванні системи оплати праці. Українські профспілки категорично не згодні з МВФ, який каже, що у попередні роки зростання заробітної плати та пенсій в Україні було занадто високим, і це нібито негативно позначилося на її економіці. Про яке зростання зарплати може йти мова, якщо сьогодні в доларовому еквіваленті вона залишилася на рівні семирічної давності?

Справжні причини плачевного стану справ в економіці – в її масштабній тінізації, розкраданні коштів попередньою владою, тотальній корупції, що перешкоджає нормальному веденню бізнесу та припливу інвестицій. Водночас, за наполяганням Фонду, в країні заморожені зарплати, включаючи мінімальну. Тоді як інфляція цього року складе 12-14%, а національна валюта вже знецінилася на третину.

Гострою проблемою залишається заборгованість із заробітної плати. Стан справ у соціальній сфері погіршується необхідністю збільшення витрат на забезпечення безпеки країни й облаштування біженців із зони військового конфлікту. З метою ліквідації зарплатних боргів профспілками ініційовано низку змін до чинного законодавства. Насамперед, ми запропонували ввести нараховування компенсації за затримку виплати заробітної плати, а в разі неплатоспроможності роботодавця законодавчо проводити виплати через гарантійні установи, як це передбачено відповідною конвенцією МОП.

Профспілками було діагностовано «зони соціальної несправедливості» у сфері праці і спільно з фахівцями Мінсоцполітики розроблено проект Дорож-

ньої карти дій соціальних партнерів щодо їх подолання. У зв'язку із загрозною масових скорочень працівників під впливом кризи Президія ФПУ заклала Уряд негайно вжити заходів щодо стабілізації роботи підприємств та пошуку нових ринків збуту вітчизняної продукції. Із цього питання також ведуться переговори з об'єднанням роботодавців.

Сьогодні багато підприємств працюють за схемою неповної зайнятості. При цьому 44% незайнятих на ринку праці – це молоді люди віком до 35 років. Враховуючи, що показники падіння рівня виробництва набагато випереджають показники скорочення зайнятості, слід очікувати подальшого зростання безробіття, насамперед за рахунок перетворення прихованого безробіття у відкрите. Як наслідок, це збільшить кількість українських мігрантів, що працюють по всьому світу.

Федерація профспілок України підтримала цілу низку реформ, запропонованих новим Урядом, зокрема щодо зміцнення держуправління, боротьби з корупцією, підвищення прозорості та покращення бізнес-клімату, усунення привілеїв у податковому законодавстві та нерівності в пенсійному забезпеченні. У зв'язку з цим ми розраховуємо, що МОП, у свою чергу, продовжить надавати підтримку для подальшої гармонізації українського трудового та соціального законодавства з європейським, прямого застосування міжнародних трудових стандартів судами, розвитку соціального діалогу в Україні. Ми також підтримуємо реформи, що тривають у МОП, посилення координації її діяльності з усіма органами ООН, а також спільні програми із зайнятості та соціального захисту в рамках ініціативи «Єдність дій ООН». І бажано вам успіхів на цьому шляху».

ЗУСТРІЧ

ГРИГОРІЙ ОСОВИЙ: «ФПУ ПІДТРИМУЄ КУРС УКРАЇНИ НА ЄВРОІНТЕГРАЦІЮ ТА ВИСТУПАЄ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ І ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ НАШОЇ КРАЇНИ»

З червня відбулася зустріч в. о. Голови ФПУ Григорія Осового з представниками Посольства США в Україні – дипломатом Крістофером Греллером та асистентом економічного відділу Валентиною Сизою. У зустрічі також взяли участь керівник департаменту міжнародної роботи апарату ФПУ Василь Шиллов та працівник департаменту В'ячеслав Майборода.

Як повідомляє департамент міжнародної роботи ФПУ, в ході зустрічі, що відбулася на прохання Крістофера Греллера, Григорій Осовий поінформував американських гостей про соціально-економічну ситуацію в Україні та роботу територіальних і галузевих профоб'єднань Донецької та Луганської областей у непростих умовах. Крім того, глава ФПУ надав інформацію про її членські організації на окупованій Росією території Автономної Республіки Крим та об'єкти власності ФПУ, про націоналізацію яких заявила так звана «влада» Криму. При цьому Григорій Осовий заявив про рішучість відстоювати своє право власності на санаторно-курортні та спортивні об'єкти у міжнародних судових органах і про те, що переговори щодо сприяння у цьому питанні вже ведуться з Міністерством юстиції України.

Американські гості поцікавились позицією російських профспілок як щодо членських організацій, так і майна ФПУ в Криму. У цьому приводі Григорій Осовий зазначив, що ці питання неодноразово порушувались під час зустрічей з керівництвом російських профспілок на міжнародних заходах у Брюсселі та Берліні, яке погоджується з тим, що буде справедливим вирішення цих питань шляхом переговорів.

В. о. Голови ФПУ заявив про те, що ФПУ незмінно підтримує курс країни на євроінтеграцію та виступає за територіальну цілісність України, а також вимагає виведення нелегальних іноземних збройних формувань з її території, включаючи Крим. Відповідаючи на запитання гостей щодо точки зору профспілок на підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Василь Шиллов повідомив про те, що ФПУ було здійснено аналіз деяких положень економічної частини «поглибленої та всеохоплюючої» Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, що стосується профспілок. Так, він зазначив, що угоди у сфері міжнародної торгівлі повинні повністю виключати громадські послуги і зберігати здатність урядів до відновлення, пожевлення або розширення спектру громадських послуг, а також, що лібералізація послуг громадського

обслуговування, зокрема у сфері освіти й охорони здоров'я, є прямим шляхом до приватизації цих галузей та переходу їх на надання платних послуг. Крім того, він нагадав, що нові директиви ЄС передбачають, зокрема, так званий «соціальний параграф» у державних закупівлях, тобто вимоги щодо дотримання трудового і соціального законодавства, колективних договорів на підприємствах, що отримують державні контракти. Відповідно ж до Угоди, відбір переможців тендерів ґрунтується тільки на об'єктивних факторах, таких як досвід учасників у відповідній сфері, масштаб їх господарської діяльності та наявність відповідної інфраструктури, їх технічний та професійний потенціал. Тому потрібно домагатися імплементації положень нових директив ЄС щодо державних закупівель. Коментуючи ситуацію в Україні, Григорій Осовий зазначив, що ФПУ активно співпрацює з центральними органами виконавчої влади, веде переговори з роботодавцями щодо підписання Меморандуму про забезпечення робочих місць та соціальних гарантій.

Окрему увагу було приділено умовам праці апарату ФПУ та відбудові Будинку спілок. Так, зокрема, наголошувалося, що ФПУ продовжує вимагати провести незалежне розслідування та покарати винуватців підпалу профспілкових будівель, адже розпочати відновлювальні роботи можна буде лише після завершення розслідування. Після пожежі в Будинку спілок та окупації Криму ФПУ опинилась у дуже скрутному фінансовому становищі. Разом з тим вона змушена вносити плату за оренду землі, на якій розташований згорілий Будинок спілок.

Глава ФПУ також ознайомив присутніх із сучасним станом соціального діалогу в Україні. Американські гості були приємно вражені надзвичайно багатим досвідом роботи Григорія Осового у цій сфері і висловили побажання продовжувати спілкування як із ФПУ, так і її членськими організаціями в майбутньому, а також запропонували звертатися до Посольства США в Україні в разі необхідності.

**у 2-4 РАЗИ
ПОРІВНЯНО З
ЄВРОПЕЙСЬКИМИ
КРАЇНАМИ НЕДО-
ОЦІНЕНА ВАР-
ТІСТЬ РОБОЧОЇ
СИЛИ В УКРАЇНІ**

КОМІТЕТ

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОМІТЕТ
СХВАЛИВ ПРОЕКТ ТРУДОВОГО
КОДЕКСУ УКРАЇНИ

4 червня члени парламентського Комітету з питань соціальної політики та праці підтримали проект Трудового кодексу і рекомендували Верховній Раді прийняти його за основу.

Як повідомляє Інформаційно-аналітичний центр ФПУ, Трудовий кодекс України має забезпечити правове регулювання трудових і пов'язаних з ними правовідносин, дотримання державних гарантій трудових прав, створення належних умов захисту інтересів працівників та роботодавців у сфері організації виробничих відносин, а також можливостей для подальшого розвитку соціального партнерства.

Під час обговорення в Комітеті наголосувалося на тому, що необхідність прийняття нового трудового законодавства викликана докорінними змінами всієї системи суспільних відносин, що відбуваються в Україні у зв'язку з формуванням ринкових відносин та соціально-економічними перетвореннями, що тією чи іншою мірою пов'язані з працею.

Окремі норми кодексу спрямовані на адаптацію трудового законодавства України до Європейської соціальної хартії (переглянутої) та інших міжнародно-правових актів – Загальної декларації прав людини, Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, конвенцій і рекомендацій Міжнародної організації праці.

Виступаючи на засіданні, заступник Голови ФПУ Сергій Українець зазначив, що, на його думку, не можна назвати іншого законопроекту, який

Профспілки позитивно оцінюють рішення Комітету, що виявилось фактично одногосним, про внесення проекту Трудового кодексу на розгляд Верховної Ради в першому читанні і взяття його за основу.

за роки незалежності України мав би таке масштабне, тривале і всебічне обговорення в суспільстві, як Трудовий кодекс.

«Фактично ми працювали над ним 12 років, – сказав представник профспілок, – за цей час проект пройшов дві експертизи Міжнародної організації праці, в ході доопрацювання змінювались його автори, але зміст документа тільки покращувався».

Трудовий кодекс неодноразово обговорювався і в профспілковому середовищі: розглядався Спільним представницьким органом профспілок, Президією ФПУ, досконало опрацьовувався робочою групою, в результаті чого профспілки внесли до

нього суттєві пропозиції, низку з яких було враховано в нинішній редакції.

Дуже кваліфіковану оцінку законопроекту надало Головне науково-експертне управління ВР, яке також підтримало більшість профспілкових зауважень. Зокрема, була підтримана позиція профспілки стосовно оцінки ненормованого робочого дня як одного з різновидів примусової праці. Профспілки наполягли на тому, щоб таке визначення, як «ненормований робочий день» було вилучене з проекту Трудового кодексу, натомість на законодавчому рівні потребує закріплення таке поняття, як «понаднормовий робочий час», який має оплачуватись у подвійному, а

в окремих випадках навіть у потрійному розмірі.

Ще одна пропозиція, яку висловили профспілки та підтримали фахівці Науково-експертного управління ВР, стосувалася необхідності детального опрацювання питань аутсорсингу, тобто найму працівників однієї компанії для виконання ними робіт в іншого роботодавця. Останнім часом це явище поширилося, особливо на підприємствах галузей промисловості, тому нині саме профспілки намагаються привернути увагу до необхідності врегулювання цієї проблеми в законодавчій площині. І в новому Трудовому кодексі вона має знайти своє вирішення.

Також профспілки категорично виступили за вилучення із законопроекту всього, що так чи інакше пов'язане з поняттям «локаут», коли роботодавець у випадку загрози проведення страйку на його підприємстві може зупинити виробництво з одночасною невилплатою зарплати працівникам. Автори виправили текст законопроекту і включили до нього пряму норму, яка забороняє роботодавцю оголошувати локаут. Також було внесено декілька інших запропонованих профспілками законодавчі новачки. Тож профспілки позитивно оцінюють рішення Комітету, що виявилось фактично одногосним, про внесення проекту Трудового кодексу на розгляд Верховної Ради в першому читанні і взяття його за основу.

ПІДГОТОВКА

ПОДАТКОВА РЕФОРМА

Наразі триває активна підготовка комплексних змін до Податкового кодексу України.

Як повідомляє Департамент бюджетної політики та соціального захисту, 4 червня на засіданні Комісії з питань податкової політики Громадської ради при Міністерстві доходів і зборів України, участь у якому взяли представники ФПУ, на обговорення було винесено цілу низку питань:

- проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу» (законопроект внесений до Верховної Ради за реєстр. № 4930);
  - проект Концепції реформування податкової системи України;
  - ключові зміни у сфері трансфертного ціноутворення;
  - реформування податку на додану вартість (для обговорення даного питання Міндоходів найближчим часом планує провести круглий стіл);
  - створення служби фінансових розслідувань.
- Особливу зацікавленість присутніх викликав так званий проект закону про застосування податкового компромісу, до якого було багато зауважень, зокрема щодо несистемного підходу та відсутності стратегічного бачення вирішення проблеми «податкових ям». Нагадаємо, що основні положення законопроекту передбачають можливість звільнення від відповідальності платників податків за заниження податку на додану вартість та податку на прибуток за періоди до 2014 року за умови сплати 15% податкових зобов'язань (інші 85% податкових зобов'язань вважатимуться погашеними). Така акція буде тривати 60 днів з дня набрання чинності законом.

Також було розглянуто проект Концепції реформування податкової системи України, розроблений Мінекономрозвитку, ключовими завданнями якого є побудова партнерських взаємовідносин між податковими органами і платниками, гармонізація бухгалтерського та податкового обліку, спрощення податкової системи, стимулювання зацікавленості органів місцевого самоврядування в економічному розвитку регіонів через спрямування частини загальнодержавних податків і зборів до місцевих бюджетів.

Наприкінці заходу присутнім повідомили про засідання Громадської ради при Міндоходах 11 червня, а також про можливість направлення зауважень і пропозицій до проектів щодо застосування податкового компромісу та Концепції реформування податкової системи.

ПРОПОЗИЦІЇ

ФПУ ЗА ЕФЕКТИВНІ

МЕХАНІЗМИ СТВОРЕННЯ

РОБОЧИХ МІСЦЬ ДЛЯ МОЛОДІ

Щодо пропозицій і зауважень до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у Державному бюджеті для забезпечення молоді першим робочим місцем».

Як повідомляє Департамент розвитку профспілкового руху, в проект постанови, запропонованому Мінсоцполітики, передбачається внесення змін, що фактично обмежують механізми стимулювання роботодавців за створення перших робочих місць для молоді. Зокрема, зміна назви Програми «Надання роботодавцям дотацій та компенсацій для забезпечення молоді першим робочим місцем» на назву «Надання роботодавцям компенсації для забезпечення молоді першим робочим місцем», що відбулася після прийняття Закону України «Про державний бюджет України на 2014 рік», тягне за собою необхідність внесення зміни до Порядку використання зазначених коштів.

На думку профспілок, для забезпечення ефективних механізмів стимулювання роботодавців, а отже, реалізації права молоді на перше робоче місце необхідно внести зміни не до Порядку використання коштів, а в Закон України «Про державний бюджет України на 2014 рік» під час його коригування за перше півріччя, змінивши назву Програми «Надання роботодавцям компенсації для забезпечення молоді першим робочим місцем» на назву «Надання роботодавцям дотацій та компенсацій для забезпечення молоді першим робочим місцем». Це дозволить усунути юридичну колізію, що виникла в законодавстві.

СЕМІНАР

ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ – МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

5 червня представник ФПУ взяв участь у семінарі на тему «Державні фінанси – майбутнє України», організованому Німецьким товариством міжнародного співробітництва Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH і Асоціацією випускників Програми стажування молоді у Верховній Раді України та центральних органах виконавчої влади у рамках проекту «Підтримка реформ управління державними фінансами».

Як повідомляє Департамент бюджетної політики та соціального захисту апарату ФПУ, основним доповідачем на семінарі був експерт-держсекретар федерально-го міністерства фінансів Німеччини Герд Елерс.

Під час заходу обговорювались наступні питання: – аналіз основних стратегічних документів у сфері

управління державними фінансами, зокрема Програми допомоги МВФ Україні, Бюджетна підтримка ЄС, Меморандум про взаєморозуміння та Кредитна угода між Україною та ЄС, Матриця DPL проект Світового банку, Програма діяльності Уряду тощо;

– порівняння вищезазначених стратегічних документів

та зобов'язань; – визначення 10 основних цілей з метою впровадження реформ Програми діяльності Кабінету; – інформування громадськості щодо впровадження реформ фінансової політики.

Крім того, обговорювались можливості використання в Україні досвіду роботи прес-

служби та зв'язків з громадськістю, управління державним боргом та системи оптимізації діяльності державних органів влади тощо. Активна дискусія тривала під час обговорення механізмів скорочення дефіциту державного бюджету, розміру державного боргу й оптимізації роботи державних органів в Україні.

РОЗМОВА З ГОЛОВОЮ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ АПК УКРАЇНИ СЕРГІЄМ ХОБОТНЕЮ

Тетяна МОРГУН

— Будь ласка, Сергію, змалюйте коротко стан справ у сільгосп-підприємствах.

— Сектор став дуже привабливим для бізнесу, й особливо це стосується рослинництва, бо сфера найбільш рентабельна: весною техніка посіяла, потім ще раз приїхала – обробила, далі врожай збирається, й можна його продавати. А техніка, між іншим, така, що дозволяє буквально десятком механізаторам з усім впоратись. З тваринництвом складніше, процес набагато довший, приміром, потрібно два-три роки, щоб корова почала давати молоко. Та й ситуація із цінами на молочну продукцію теж не проста. Тож тваринництво майже не приваблює інвесторів, колись воно давало людям постійну зайнятість, а тепер зане-

співчуває цілий світ, це ніби карт-бланш – і ми не маємо права такий шанс втратити.

— Тобто, профспілки мають примусити соцпартнерів перейнятися філософією соціальної відповідальності?

— Так, так! Постійно проводити діалог з бізнесом, перекопувати, що він не може розвиватися лише на зовнішніх ринках. А для наповнення внутрішнього необхідна належна зарплата рядових працівників. Наразі розбудили лише на зовнішніх ринках – держава. Тепер повинні розбудити гідність на рівні працівник – роботодавць. У нормальній, успішній державі людина праці не може бути бідною!

Сьогодні влада й бізнес один одним незадоволені. Бізнес нарікає, що держава його душить, а влада – що бізнес недосплачує по-

лок важливо, щоб люди чітко розуміли, куди йдуть їхні кошти й у який спосіб до них повертаються. На жаль, спілчани ще не досягли такого рівня свідомості, коли розуміють, що чим вищі внески, тим більше користі це приносить галузі й кожному окремому працівнику. Отже, потрібно пояснювати! І кожна ланка має брати внески під чітку відповідальність. Наступне: економити на користь профроботи! Юрист нашого обкому – один на область, але всі консультації проводяться безплатно. Раніше в нас у райкомах – в області 22 райони – були бухгалтери, але ми побажили, що за малою кількістю внесків це економічно невигідно. Тож для третини районів бухгалтерія централізована, і в них лишається більше коштів. Вони тримають якнайгісніший зв'язок із первинками, зацікавлені, щоб первинки створювалися, а ми захоплюємо працівників райкомів частіше виїздити на місця, розмовляти з людьми, пояснювати проходження коштів, вислуховувати простих спілчан, а не лише голів профкомів. Реагувати і обов'язково звітувати.

Наступний тактичний крок – правильно організована інформаційна робота. Узагалі, наша інформаційна політика, на жаль, пробуксує. На мою думку, в газеті має бути більше матеріалів безпосередньо з місця подій, а для цього в кожного журналіста – так звана «тривожна валізка», щоб одразу виїхати у від'їжджені, зойно стало відомо, щодесь відбуваються цікаві й важливі події! Хотілось би бачити саме отаке життя країни, знати настрої людей. Має бути й своя телестудія. Останніми роками, на жаль, змальовування круглих столів та фахових дискусій привели до того, що простий профспілковець сприймає їх як основну роботу. А на перший план має вийти конкретний результат! Нині дедалі більше зростає роль електронних ЗМІ – й добре було б нам сформувати постійний живий майданчик для дискусій та обміну інформацією. Приміром, фейсбук – тут можна подати свою думку й одразу відчуті реакції! Запрошує всіх: у фейсбуці є сторінка ФІУ, тож долучайтеся!

Безпосередньо із цим пов'язана й кадрова політика в профспілках. Звичайно, нам потрібен досвід старших колег, їхнє вміння працювати, але в профспілках має бути більше молодих: молоді профспілкові лідери – це свіже повітря, нові знання, настрої, сміливість, розмах!

Молоді йдуть туди, де цікаво й де вони бачать сенс роботи та її результати. В нас чудова молодь, і ми повинні її добре навчати, посилати за кордон для поповнення знань, неодмінно казати про мету профрофу – заможна, щаслива країна, гідна праця, торжество соціальної справедливості! І молоді люди зрозуміють, що профспілки – найкращий шлях до їхньої громадянської самореалізації.

Активна профспілкова молодь – запорука успіху національного профрофу

падає, ферми винищуються. Держава в різний час намагалася стимулювати цей сектор певними державними програмами, проте й до сьогодні ситуація лишається вкрай складною.

Слід ще взяти до уваги, що в агропромисловому секторі визначилися, сказати б, два напрями: традиційні сільгоспідприємства в сільській місцевості, де працюють і виживають громадою й де споконвіку люблять землю та вмюють на ній працювати (хоча іноді й батьківськими методами), і – агрохолдинги, тобто великі фінансові структури, які сільське господарство розглядають як спосіб заробітку. Причому інвестиції йдуть не лише вітчизняні, а й з-за кордону. Техніка й технології сучасні, а ставлення до землі досить часто прагматичне, байдуже. Й у принципі гарної землі майже не лишилося, вона вся розподілена, за неї йде війна насправді.

— Яка ж Ваша думка з цього приводу як профспілкового керівника?

— Вважаю, що час селянам самоорганізовуватись і, як територіальним громадам, висувати умови орендарям. Приміром, у нас є такий-то банк землі, запроваджуємо конкурси для тих, хто хоче сюди прийти, а із свого боку вимагаємо, щоб у нас розвивалося не лише рослинництво, а й тваринництво, щоб було стільки-то постійних робочих місць. До відповідної угоди, яку пропонується підписати, вноситься обумовлені соціальні зобо-

в'язання бізнесу, включно із захистом соціальної сфери. В такий спосіб громада не лише згуртується, а й почне мислити по-державному, не побоюватиметься брати на себе відповідальність як за сьогоднішній день, так і за майбутнє. На мій погляд, функція влади, органів місцевого самоврядування і нас, профспілок, нині полягає ще й у навчанні людей: треба, щоб вони знали свої права, букви законів і, маючи свою правду, нікого й нічого не боялися. А щодо профспілок, то якщо будуть робочі місця, постійні працівники, то в такий спосіб приможимо й зміцнити нашу членську базу, передусім у тваринництві. Недавно в нас на обласному телебаченні був прямий ефір, де я мав змогу спілкуватися з очільником обласної ради. Я сформулював таку концепцію, й він схвально її прийняв.

— Що можете сказати стосовно динаміки профчленства у вашому секторі?

— Як і загалом у профспілковому русі – й узагалі у виробничій сфері – вона, на жаль, негативна. З двох основних причин: по-перше, у зв'язку з новими технологіями, через укрупнення та свавілля бізнесу об'єктивно зменшується кількість працівників; по-друге, профспілки ще не стали значущими й важливими для суспільства. В цьому наша ключова проблема. Тож питання номер один – кардинально змінити ставлення людей до профспілок. Пасивне членство – це біда, це питання ідеології, нашого іміджу й

місії. Хочемо змінити ситуацію? Так! Для цього є три засадні умови: адекватні викликам доби ідеологія, стратегія, тактика.

Скажімо, не можна не брати до уваги події листопада – лютого, а профспілковою ідеологією не може «впадати» з національною ідеєю. Всім уже зрозуміло, що національна ідея полягає у створенні держави загального добробуту, де реалізуються права людей, додержується соціальна справедливість. Саме в такому загальному об'єднанні країни, всіх її громадян, від найбідніших до найбагатших, на принципах взаємоповаги й взаєморозуміння, ми можемо побудувати успішну процвітаючу країну, якою нам можна буде пишатись і до якої, до речі, захочуть повернутися кримчани. Людей передусім турбують належний соціальний захист, безпека, гідна зарплата й пенсія. А це мова чи федералізація.

Відтак нам, профспілкам, необхідно категорично відмовитись від формального соціального діалогу й добиватися дійсного порозуміння сторін. До речі, швидко стане зрозуміло, чи дійсно влада й бізнес зацікавлені в побудові соціально справедливої держави, заради чого розпочався та, попри численні жертви, таки вистояв Майдан. У всьому світі, коли соціальні партнери однаково розуміють мету – створити процвітаючу державу, вони неодмінно досягають успіху. Завдяки Майдану Україна дістала гучний промислу, неочікуваний шанс, про нас знає й нам

датки й не дбає про людей. До речі, ніхто з них про працівників не говорить! Зокрема, на з'їздах роботодавців, де я неодноразово бував, про людей праці взагалі не йдеться! З іншого боку, і в працівників, і в тих же роботодавців є підозра, що держава нерационально використовує кошти. Відтак саме профспілки в цьому трикутнику лишаються носієм не лише найбільш доказової, а й найбільш людяної та перспективної ідеології, націленої на розвиток особистості. А соціальне партнерство – ідеальний інструмент напрацювання шляхів побудови заможної й справедливої держави. Й наше завдання – перекопати в цьому і владу, й роботодавців.

Що ж до власне профспілок, то стратегічно нам допоможуть і ментальність, і традиції, й нинішня громадянська активність людей. Оскільки в Україні рішення традиційно ухвалює громада, а профспілки – найбільша громадянська організація, люди мають зрозуміти, що їх у разі потреби захистить саме профспілка, а не роботодавць. Це мотивація: профспілка ніколи «не здасть», профспілка – своя організація, із самої маси народної, профспілка звітує й дослуховується! Й люди за таких умов асоціюють себе із профспілкою. Взагалі майбутнє за тими, хто здатний перекопувати. Головне питання сьогодні – це питання літератури й відповідальності.

— А в чому мають полягати нові тактичні кроки?

— Для успішної роботи профспі-

за кордоном

США: ПРАЦІВНИКИ ФАСТ-ФУДІВ ДОМОГЛИСЯ ВИСОКОЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ

Влада американського міста Сіетл вирішила підвищити мінімальну зарплату до 15 доларів за годину. Це найбільший серед міст США рівень, який удвічі перевищує національний мінімум. Від рішення влади виграють працівники, котрі отримують погодинну оплату: співробітники ресторанів

швидкого харчування та мед-персонал. Зарплата зростатиме наступного року з нинішніх 9,32 долара за годину. Останнім часом працівники фаст-фудів влаштовують масові акції протесту, вимагаючи підвищення зарплати. Так, 22 травня незадоволені робітники зібралися біля будівлі штаб-

квартири McDonald's в місті Оук-Брук, передмісті Чикаго. Протестувальники вимагали збільшення мінімальної заробітної плати до 15 доларів за годину та дозволу на створення профспілки. Акція протесту відбулася за день до голосування власників акцій із питання щодо оплати менедж-

менту. В акції взяли участь дві тисячі осіб, сто із яких після мітингу були заарештовані поліцією.

У середині травня працівники McDonald's, Burger King і Wendy's страйкували у всьому світі. Вони також вимагали збільшення мінімальної погодинної оплати праці.

ГРУЗІЯ СЕМІНАР ДЛЯ ЖІНОК, ЩО ПРАЦЮЮТЬ НА ЗАЛІЗНИЦІ

У місті Горі за фінансової підтримки американського Центру міжнародної трудової солідарності для жінок, що працюють на залізницях, відбувся семінар на тему «Трудові права працюючих жінок». Проводила навчання заступник голови Об'єднання профспілок Грузії, голова Жіночого комітету Етері Матурелі.

У зустрічі взяли участь жінки, котрі працюють на залізничних станціях та в сервіс-центрах Горі та Каспі. На семінарі розглядалися такі важливі питання, як права працюючих жінок у рамках нового Трудового кодексу, Конвенція № 183 МОП «Про охорону материнства», міжнародна практика охорони прав працюючих жінок.

Зустріч відбулася у формі дискусії, під час якої присутні обговорили проблеми, з якими доводиться стикатися більшості працюючих жінок на робочих місцях, як-от дискримінація у переддоговірних відноси-

нах, понаднормова робота, втрата роботи під час догляду за дитиною, у разі вагітності та пологів.

Учасницям семінару докладно розповіли про їхні права, передбачені Трудовим кодексом Грузії та іншими міжнародними конвенціями, а також зачитали лист, що його надіслав Жіночий комітет Об'єднання профспілок Грузії міністру юстиції, який містить вимоги ратифікації Конвенції № 183 МОП.

За підсумками семінару були визначені завдання учасниць і шляхи їх вирішення за участі профспілок.

БАШКОРТОСТАН ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ РАДИ ПРОФСПІЛОК

У Будинку профспілок відбулося засідання президії Ради Федерації профспілок Республіки Башкортостан.

Зібрання розпочалося з урочистого нагородження переможців республіканського огляду роботи первинних профспілкових організацій за 2013 рік.

З головним питанням президії «Про проект змін до Статуту Федерації профспілок РБ» виступив заступник голови ФПРБ Валерій Аюпін. У ході обговорення члени президії одностайно погодили проект змін до Статуту ФП. Було прийнято рішення надіслати документ на організаційно-правову експертизу до Департаменту організаційної роботи та розвитку профспілкового руху для подальшого

опрацювання з урахуванням зауважень та пропозицій ФНПР і внести його на обговорення Ради ФП Республіки Башкортостан.

Також були заслухані доповіді «Про підсумки республіканського галузевого конкурсу в 2013 році «За високу соціальну ефективність і розвиток соціального партнерства», «Про V республіканський конкурс «Краще підприємство для працюючих мам», «Про стан умов праці та охорони праці, професійної захворюваності, виробничого травматизму в організаціях сільського господарства республіки».

КОРОТКО

ГРЕЦІЯ | Співробітники найбільшого в Європі казино Club Hotel Casino Loutraki, у якому працює 1400 осіб, страйкують на знак протесту проти рішення керівництва вкотре зменшити зарплату. Вони вимагають від адміністрації виплатити їм багатомісячні борги із зарплати та підписати новий колективний договір.

НІМЕЦХИНА | У німецькому філіалі американської компанії поштової торгівлі Amazon триває страйк, організований профспілковим об'єднанням Ver.di. Профспілка домогається від дирекції укладення тарифних угод, аналогічних тим, які діють у сфері роздрібно-ї та поштової торгівлі. Проте Amazon позиціонує себе як підприємство у сфері логістики, де платять менше. Концерн відмовляється від будь-яких переговорів із працівниками.

ШВЕЦІЯ | На півдні країни розпочався страйк залізничників, які трудяться на Ересунському мості-тунелі, що з'єднує Швецію та Данію. Акцію протесту спричинив конфлікт між профспілками та керівництвом залізничної компанії «Веолія», яке звільнило 250 працівників. Як заявляють представники профспілки компанії, роботодавець вдався до цього кроку для того, аби взяти на роботу нових працівників, які погодяться на гірші умови праці.

КЕНІЯ | Урегульовано розбіжності між адміністрацією порту Момбаса та місцевією профспілкою докерів. Між ними підписано колективний договір на 2014–2015 роки, де вписані нові умови праці для портовиків. Головною перемогою профспілка вважає підвищення зарплати робітникам на 12–15%. Крім того, докери також отримуватимуть різноманітні допомоги, розміри яких залежатимуть від окладів портовиків. Так, докери, які мають низький дохід, отримуватимуть більшу допомогу. Укладенню колективного передумови страйки у порту Момбаса.

РЕГІОН

ТИЖДЕНЬ ДІЙ НА ЧОРНОМУ МОРІ

З 26 по 30 травня в рамках Чорноморського регіонального проекту (Black Sea Regional Project, BSRP) Міжнародна федерація транспортників (МФТ) ініціювала кампанію під назвою «Тиждень дій на Чорному морі». Відтак були проведені масштабні перевірки суден у багатьох великих портах України, Росії, Грузії, Туреччини, Болгарії та Румунії.

За інформацією Профспілки робітників морського транспорту України (ПРМТУ), заходи, що їх вжили профспілки – членські організації МФТ для дослідження і поліпшення ситуації, яка склалася в регіоні, мали на меті встановлення нових, більш високих стандартів праці, і, як наслідок, позбавлення регіону від субстандартного судноплавства.

Два роки тому до МФТ почала надходити велика кількість звернень моряків, які ділилися проблемами, з якими їм доводиться стикатися, працюючи на судах у Чорному морі. В цьому регіоні працюють переважно старі судна малого розміру, їх технічний стан вичерпаний, що загрожує безпеці мореплавання. Відтак членські профспілки МФТ у Чорноморському регіоні визначили для себе завдання: подати у правдивому світлі наслідки субстандартних операцій і донести до морської громадськості свою стурбованість недостатнім контролем судноплавства на Чорному морі.

За час Тижня дій–2014 інспектори МФТ, представники членських організацій і профактивісти відвідали судна у портах Чорноморського басейну. Вони не тільки перевірили умови праці та побуту моряків на борту суден, їхню матеріальне забезпечення, імplementацію норм Конвенції МОП про працю в морському судноплавстві 2006 року на судах країни, які її ратифікували, а й інформували моряків про роботу МФТ із BSRP, поширювали публікації про цей проект тощо.

У всіх заходах, ініційованих МФТ, брала участь Профспілка робітників морського транспорту України, яка є членською організацією МФТ. Іще до початку Тижня дій–2014 ПРМТУ спеціально випустила інформаційні матеріали, наклеїла, а також корисні довідники Message to Seafarers, які містять контактні дані всіх інспекторів МФТ і членських профспілок МФТ у світі.

В Одеському порту разом із представниками ПРМТУ судна відвідала інспектор МФТ в Україні Наталія Ефріменко. Первинна профорганізація Феодосій-

ського морського торгового порту, незважаючи на кримські події, не залишилася осторонь від того, що відбувається, і, як і раніше, продовжила піклуватися про моряків, що заходять у порт Феодосії, а також про моряків, які працюють на суднах портофлоту.

Тиждень дій МФТ є гарним прикладом справжньої солідарності докерів і моряків, що вкотре і продемонстрували активісти ПРМТУ. Загалом під час Тижня дій на Чорному морі активісти ПРМТУ відвідали 44 судна у восьми портах.

За словами першого заступника голови ПРМТУ Олега Григорюка, переговори з судновласниками субстандартних пароплавів і виявлення проблемних питань – тільки частина завдання, реальна мета проекту – спілкування з моряками, надання допомоги, відповіді на запитання, інформування про проблеми субстандартного судноплавства.

У Чорноморському регіоні працюють п'ять інспекторів, які забезпечують захист прав моряків, дбають про поліпшення умов їхньої праці, протистоять прикладам субстандартного судноплавства, а також стежать за дотриманням стандартів МФТ на судах, незалежно від прапора.

Підбиваючи підсумки роботи, Наталія Ефріменко підголосила на тому, що незважаючи на те, що в екіпажів суден, які працюють в Чорноморському регіоні, все ще залишається багато проблем, як-от своєчасна виплата зарплати і забезпечення належних умов праці, безумовно, можна відзначити позитивні зміни, які інспектори побачили завдяки проведенню Тижня дій: кількість проблемних суден зменшилася.

ЗВІТИ Й ВИБОРИ

ПРО ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ – НА ПРОФСПІЛКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Закарпатське територіальне профспілкове об'єднання працівників соціальної сфери (голова Людмила Ляпіна) – серед кращих галузевих профспілок нашого краю з багатьох напрямів роботи. Виконуючи свою захисну функцію, обласна профспілка намагається привернути увагу владних структур, вищих профспілкових органів до проблем галузі, що хвилюють спільчан. Доведенню позиції профспілки з різних питань допомагає те, що Людмила Ляпіна є членом колегії Департаменту соціального захисту населення Закарпатської облдержадміністрації та обласного центру зайнятості.

Сергій БАРАНЧИКОВ,
завідувач відділу
організаційно-гуманітарної
роботи Закарпатської облпрофради
Фото автора

Про досягнення та існуючі проблеми галузі відбулася гостра, конструктивна розмова на III звітньо-виборній конференції територіального профоб'єднання, в роботі якої взяли участь голова Закарпатської обласної ради профспілок Іван Король, директор Департаменту соціального захисту населення обласної державної адміністрації Віктор Мацола та голова Профспілки працівників соціальної сфери України Володимир Тьоткін.

Центральній раді профспілки, за участі нашої галузевої профспілки, вдалося вирішити питання підвищення оплати праці за стаж роботи медичним та педагогічним працівникам установ соціальної сфери. Неодноразово за наполяганням профспілок бюджетної сфери підвищувався тариф I розряду ЄТС, внесено відповідні зміни до статті 9 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції». Залишається впливовим інструментом Галузева угода між Міністерством соціальної політики і профспілками працівників соціальної сфери та працівників державних установ. Забезпечується виконання зобов'язань Територіальної угоди, що сприяє посиленню ефективності ведення соціального діалогу на локальному рівні.

За підтримки Департаменту соціального захисту населення Закарпатської ОДА вдалося зберегти мережу діючих в області установ соціальної сфери, майже всю штатну чисельність працівників. У всіх організаціях та установах соціальної сфери області укладено колектив-

Проблеми галузі обговорюють голова Профспілки працівників соціальної сфери України Володимир Тьоткін (зліва), голова Закарпатського територіального галузевого профоб'єднання Людмила Ляпіна та голова Закарпатської облпрофради Іван Король

Проблемою залишається низький рівень зарплати, особливо державних службовців, які працюють у держструктурах соціального захисту населення, – їх посадовий оклад дорівнює мінімальній зарплаті. Водночас за відсутності зростання заробітної плати збільшуються посадові навантаження (функції) працівників. Недостатньо фінансуються заходи з охорони праці: якщо у 2012 році сума виділених коштів на ці цілі становила всього 0,02% фонду оплати праці замість 0,2%, передбачених Законом України «Про охорону праці», то торік такі кошти взагалі не виділялися. Не були реалізовані наполягання профспілки про внесення змін і доповнень до ЗУ «Про соціальні послуги»,

зокрема щодо забезпечення державних гарантій працівникам соціальної сфери, які надають ці послуги. Гальмує розвиток територіальних центрів (надання соціальних послуг) негнучкість формули міжбюджетного трансферту на їх утримання, що вимагає прискорення впровадження методики визначення обсягів фінансування, основою якої є кількість наданих послуг. Відкладено і розгляд проекту закону про престижність праці соціального працівника. А от досвід, який закарпатські державні службовці вивчали в Швейцарії, Чехії, Словаччині, Угорщині, свідчить про важливість проведення цієї роботи на державному рівні. Усі ці проблеми галузі вимагають вирішення на національному рівні.

Головою Закарпатського територіального профоб'єднання працівників соціальної сфери знову обрано Людмилу Ляпіну.

них структурах соціального захисту населення, – їх посадовий оклад дорівнює мінімальній зарплаті. Водночас за відсутності зростання заробітної плати збільшуються посадові навантаження (функції) працівників. Недостатньо фінансуються заходи з охорони праці: якщо у 2012 році сума виділених коштів на ці цілі становила всього 0,02% фонду оплати праці замість 0,2%, передбачених Законом України «Про охорону праці», то торік такі кошти взагалі не виділялися. Не були реалізовані наполягання профспілки про внесення змін і доповнень до ЗУ «Про соціальні послуги»,

ТОЧКА КИПІННЯ

І ЗНОВУ КРАЙНІ БЮДЖЕТНИКИ...

Чомусь так склалося, що Кіровоградщина ніколи не могла похвалитися високою заробітною платою. Особливо це стосується бюджетників – їм ще у 2008 році принизили во їй незаслужено урізали мінімальну зарплату, й відтоді нічого не змінилось, тобто вони щомісяця втрачають по кілька сотень заробітку. Ось так оцінено працю еліти нації – вчителя, лікаря, культпрацівника... На цьому дискримінація в оплаті праці не закінчується.

Марія ІВАНОВА,
керівник прес-центру ФП Кіровоградської обл.

Сьогодні приймаються постанови Кабінету Міністрів України, які ще погіршують умови оплати праці трудящих освіті і науки, охорони здоров'я і культури. Звісно, в нинішній скрутній ситуації економити державні кошти вкрай необхідно, але чому за рахунок тих, хто і так має низькі доходи? Чому не виконуються обіцянки повернути награбовані гроші? Чому не попустити гаманці і рахунки багатіїв? До речі, нова влада промовисто обіцяла саме так наповнювати бюджет. Та виходить, як завжди, що легше зняти, як кажуть, із голого сорочку, ніж змусити поділитися олігархів. Така політика не може не викликати обурення в трудових колективах бюджетної сфери.

Високий градус соціальної напруги в закладах освіти, охорони здоров'я, культури спонукав зібрати координаційну раду обласних організацій профспілок бюджетних галузей Кіровоградської області. Обговоривши постанови КМУ №№ 65, 110, 88 та 89, які вздовж і впоперек перекожують усілякі доплати, члени координаційної ради постановили: заходи органів влади стосовно подолання дефіциту бюджету за рахунок зниження соціальних стандартів працівників бюджетної сфери вважати такими, що суперечать чинному законодавству і підлягають перегляду.

З метою забезпечення прав працівників бюджетної сфери на належний рівень оплати праці рада постановила зажадати від голів ЦК профспілок бюджетних галузей негайно проаналізувати ситуацію на спільному засіданні президії профспілок, висунути вимоги до Кабінету Міністрів України стосовно перегляду норм урядових постанов щодо економії бюджетних коштів, що погіршують умови оплати праці. А також вирішила направити звернення до Голови Верховної Ради України про недопущення прийняття Закону України «Про забезпечення узгодженої політики оплати праці в бюджетній сфері» – як такого, що суперечить статті 92 Конституції України, до Кабінету Міністрів України про скасування постанов №№ 88 та 89 – як таких, що суперечать чинному законодавству, а також внесення змін до окремих пунктів постанови КМУ № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету» щодо непоширення їх дії на установи й організації освіти і науки, охорони здоров'я та культури. До голови обласної ради і голови ОДА рада звернулася з пропозицією щодо недопущення прийняття органами місцевої влади неконституційних рішень, впровадження яких негативно вплине на матеріальне становище працівників бюджетної сфери, розробки механізму втілення зазначених постанов КМУ на базі чинного законодавства з обов'язковим погодженням з виборними органами профспілок. Рада також постановила зажадати від ФПУ невідкладного вжиття адекватних заходів із захисту прав працівників, передбачених ЗУ «Про профспілки, їх права та гарантії діяльності».

**Раїса
Чирва**

оглядач «ПВ»
chirva@bigmir.net

До сонця, до моря: особливості літнього відпочинку–2014

Пора відпусток, на яку українці покладали великі надії, практично під загрозою. Спершу Майдан, потім масштабна антитерористична операція та різке зростання курсу долара внесли свої корективи у плани українців щодо літнього відпочинку. Аналітики туристичного бізнесу змушені констатувати, що попит на раннє бронювання місць на курорти як усередині країни, так і за її межами знизився до критичних позначок. Чи означає це, що мешканці України не ризикнуть вирушати у далекі мандри й не шукатимуть вільних та спокійних зон на теренах країни? Над цим розмірковують «Профспілкові вісті».

ПОДАЛИ ВІД ДОМУ

Через нестабільну політичну ситуацію в нашій державі більшість українців вважає за безпечніше провести свої відпустки та літні канікули за кордоном. Однак акціонним попитом чи напливом жоден вітчизняний туристичний оператор чи туристичний напрямок похвалитися не може. Все розмаїття туристичних принад зруйнувалося через істотне «але» – падіння курсу гривні. Як результат – відчутне зниження рівня життя, за якого переважній більшості українців геть не до екзотичних подорожей. Жорсткі сучасні реалії змусили наших співвітчизників скоригувати свої плани.

В Асоціації лідерів туристичного бізнесу стверджують, що вартість путівок за кордон для українських туристів зросла пропорційно девальвації гривні. Тож за путівки доведеться сплачувати більше. Самі туроператори купують тури за кордон або в євро, або в доларах. Скажімо,

За даними опитування української компанії Research and Branding Group, 77% українців ніколи не були за кордоном. Водночас, за інформацією Eurostat, щороку за кордон виїжджають 76% бельгійців, 53% голландців, 40% словаків, 33% німців, 15% поляків і лише близько 5% українців.

якщо раніше за путівку в одну з європейських країн за 1000 євро українські відпочивальники викладали 10–11 тисяч гривень, то нині відповідно 14 тисяч. Аналогічна ситуація і в «доларовій» зоні. Зовсім недавно за путівку в 1000 доларів відпочивальники сплачували 8,3 тисячі гривень, натомість тепер за нинішнім курсом їм треба викласти понад 11 тисяч. Для більшості українців різниця дуже й дуже відчутна.

Унаслідок зростання курсу долара відпочинку за кордоном для нас подорожчав на 20–30%. Туроператори визнають: високі ціни на путівки злякали багатьох наших співгромадян, а кількість туристів за кордон зменшилася на 70%.

Тим часом повністю відмовлятися від європейського сервісу наші співвітчизники не мають наміру. Про це свідчать опитування, що їх провели аналітики туристичного ринку. Традиційно на першому місці Туреччина – торік її відвідали близько 600 тисяч українців, далі Болгарія, Греція, Хорватія, Чорногорія, Іспанія. Також користуються попитом автобусні тури Європою.

Сенсацією нинішнього сезону стала Грузія. Експерти пророкують їй нечувану популярність і розповідають про переваги відпочинку на тамтешніх курортах. По-перше, для поїздки в цю країну не потрібні візи, по-друге, вартість проживання в Грузії нижча, аніж у Криму, по-третє, Грузія доволі лояльна у ставленні до наших співгромадян. Туди вже почали літати лоу-кості з України.

Поява у туристичному бізнесі такого сильного гравця, як Грузія, стверджують аналітики, неодмінно внесе зміни у структуру переваг туристів. До того ж там дуже швидко збагнули, що на першому місці має бути «ціна плюс якість».

Туристичні фірми теж пристосовуються до роботи в нових реаліях. Зважаючи на

матеріальну скруту співвітчизників, пропонують придбавати тури у кредит. Раніше такої послуги на ринку не було. Скажімо, можна сплатити лише 20% вартості туру, а решту сплачувати випродж п'яти місяців під кредит 0%. Чи приживеться новація – покаже нинішній сезон. Українці до такої ініціативи поставилися схвально.

НЕ КРИМОМ ЄДИНИМ

Ще минулого року Крим був беззаперечним лідером серед напрямків відпочинку українців. Так, протягом літнього сезону 2013 року на півострові відпочило 5 млн 850 тис. туристів, з-поміж яких 60–70% становили наші співвітчизники. Тобто це близько 4 млн людей. Росіяни склали приблизно 25%, решта – білоруси, поляки, турки. Нинішнього літа тільки відчайдухи поїдуть до Криму або ж ті, у кого там залишилися близькі родичі.

Цього року все по-іншому. Як стверджують аналітики, анексія Криму призвела до того, що туристи, які раніше залюбки бронювали відпочинок у Криму, тепер масово відмовляються від цієї ідеї. Така тенденція спостерігається не тільки в Україні, а й у Росії. Експерти повідомляють, що нині наповнюваність готелів і здравниць у Криму мізерна. Тож заява віце-прем'єра окупованого півострова Рустама Теміргалієва про те, що влада сподівається на стовідсоткове заповнення курортних зон півострова завдяки російським громадянам, м'яко казучи, блеф. Не спрацювали й знижки, обіцяні кримськими готелями, аби привабити туристів. Втрачають і приватні особи, котрі зазвичай заробляли собі на життя приїжджаними туристами.

На початку квітня Державне агентство України з туризму та курортів настійно рекомендувало громадянам утриматися від відпочинку в Криму, позаяк гаранту-

За даними експертів та соціологів, курортний сезон–2014 у Криму буде зірвано. Адже відпочивати у Криму планує лише 3% росіян. Тим часом українці цього року взагалі не збираються відпочивати на окупованому півострові.

мадянам є де відпочити влітку в Україні». У переліку курортних зон – Затока, Одеса, Кирилівка, Скадовськ, Коблево, Яремче, Трускавець, Генічеськ. Інша справа, чи встигнуть тамтешні туристичні фірми переорієнтуватися до масштабного напливу охочих відпочити. Чи збагнуть, що дістали неабиякий шанс для розвитку. Якщо таким шансом не скористаються, провини відпочивальників у цьому не буде жодної.

Не можна не сказати про ще одну проблему. Зазвичай незаможні українці їдуть до моря на доволі короткий час – тиждень чи два. Впродовж цього терміну намагаються «прихопити сонця» щонайбільше. Діти, зазвичай, у перші два-три дні замість корисної засмаги отримують опіки шкіри, тож про купання можна забути. З огляду на це, в останні роки стереотипи почали змінюватися. Більшої популярності набуває гірський відпочинок, надто на Західній Україні, де для цього створено всі умови. Стає модним здоровий і активний спосіб життя, до того ж він не такий затратний, як відпочинок на пляжі. Експерти прогнозують, що люди, які досі визнавали лише пляжі на узбережжі південних морів, замисляться над можливістю провести тиждень-два в горах, де можна поєднати пішій, кінний і водний туризм, здійснити незабутню прогулянку по горах.

В Україні надзвичайно багато місць, де можна з користю відпочити. Інша річ, що такі місця, подекуди реально екзотичні, відомі лише одиницям. Приміром, у тридцяти кілометрах від Херсона є найбільший піщаний масив у Європі – Оленківський пісок. Його діаметр – близько 15 кілометрів. Там є справжні бархани – близько п'яти метрів заввишки, рідкісна пустельна рослинність і навіть оазиси. Мало хто знає, але в українську пустелю організують триденні тури з переходом через піщані вали, піснями біля багаття і ночівлею в наметях. Чомусь такий «брендовий» шматок України досі не зуміли «розкрутити». Фахівці туристичної сфери тільки зараз збагнули, що важливий не стільки матеріальний, а саме іміджевий бік справи. У довгостроковій перспективі виграє не той, хто зробить ставку на поєднання розумної ціни або якості, хоча цим нехтувати не слід, а той, хто за короткий час створить свій міф. На противагу тому ж таки кримському.

вати їхню безпеку на цій території практично неможливо. Як засвідчило опитування, що його провела одна із провідних туристичних агенцій, безпека й транспортне сполучення для українців мають неабияке значення.

За даними аналітичних центрів великих туристичних агенцій, значна кількість українців планує вирушити в екскурсійні тури Україною. Якщо ж говорити про відпочинок біля моря, то перспективними називають два регіони. Це Одеська та Херсонська області, де є два моря. Сервіс там, звісно, не найвишого гатунку, але це, стверджують фахівці, гарна альтернатива Криму. Тамтешні бази відпочинку можуть прийняти доволі велику кількість людей, бо минулого року вони не були завантажені повністю. Ціни у згаданих регіонах залишилися на рівні минулого року без урахування підвищення курсу валют.

Залучати відпочивальників до Одеської та Херсонської областей планують окремою сплатою за проживання та хар-

чування. Так, мінімальна ціна вартості проживання в приватних готелях становитиме 80–100 гривень за добу, а триразове харчування обійдеться у 150 гривень. Хто ж мріє про комфортніші умови, то ціни стартують від 400 гривень на добу.

Через події в Криму зростає кількість українців, які поїдуть на захід країни – у Прикарпаття та Закарпаття. Традиційно очікують велику кількість поляків та угорців. Хоча, за прогнозами експертів, цього літа їх буде менше, бо люди побоюються їхати до країни, у якій фактично тривають військові дії. Відтак в'їзний туризм переживає не найкращі часи.

НА ЗМІНУ СОНЯЧНОМУ МІФУ

Україна може запропонувати багато варіантів для чудового відпочинку. І це буде реальною підтримкою національного туризму. А ще – можливістю заощадити на закордонному відпочинку. Тож стосовно відпочинку всередині країни, ана-

літики помітили певні зміни і називають курорти, які очікують масового напливу туристів.

У рейтингу лідирує Бердянськ. Щороку туди приїздить 350–400 тисяч відпочивальників. Проте були часи, коли Азов приймав понад 600 тисяч курортників. Такий наплив туристів місцеві мешканці пам'ятають у середині 80-х років минулого століття. У Бердянську є лікувальні грязьові лимани, солоні озера, мінеральні джерела. А синоптики за результатами багаторічних спостережень переконують, що сонячних днів на узбережжі Азовського моря навіть більше, ніж у Сочі. На жаль, на Азові немає гір, як у Криму чи Сочі, зате вода у мілководі морі тепліша, тут немає різких перепадів температури.

Виконувач обов'язків міністра інфраструктури Максим Бурбак під час візиту до Запорізької області заявив: «Цього року через ситуацію на Кримському півострові у сезон літнього відпочинку очікується перенаправлення значного туристичного потоку до Приазов'я. Нашим гро-

У КРАЇНАХ ЄС ЗАРОБЛЯЮТЬ ЗЕЛЕНИМ ТУРИЗМОМ

Що ще називають сільським туризмом. Він зародився на півдні Франції у середині минулого століття. Чимало сільських господарств на той час були збитковими. Аби запобігти масовій міграції фермерів у міста, уряд Франції запропонував створювати на фермах комфортні умови для прийому туристів. В успіху такої ідеї не всі були переконані. Але треба було виграти час, перечекавши аграрну кризу. А от у 70-х

роках сільськогосподарський туризм став окремим видом туризму. За статистикою, зараз 35% мешканців Євросоюзу віддають перевагу такому виду туризму. Основними перевагами цього відпочинку є можливість залишити на короткий час гамірне місто з його напруженим графіком і поєднати з матінкою природою. Чимало європейців поєднують свій відпочинок з активними подорожами. В Австрії, Англії, Німеччині,

Іспанії та Італії також надзвичайно популярний сільський туризм. Зараз цей вид відпочинку приносить до державної скарбниці Франції близько 4 млрд доларів прибутку на рік. В ЄС визнали, що працевлаштування селянина в сільській місцевості у 20 разів дешевше, ніж його облаштування у місті. І тому 1992 року було проведено низку реформ, спрямованих на розвиток сільського туризму. Уряд почав виділяти ко-

шти на будівництво доріг і розвиток інфраструктури. Також було підраховано, що одне ліжко-місце на рік приносить стільки доходу, скільки фермеру одна корова. Розрізняють три види сільського туризму – «зелений», екологічний та агротуризм. «Зелений» туризм – це відпочинок від одного до двох днів, збирання ягід, трав, збирання або відпочинку на пляжі тощо. Є туристи, що бажують просто спостерігати за природою. Цей вид

відпочинку називається екологічним туризмом. Якщо ж людина хоче долучитися до життя сільського мешканця, то для неї підійде агротуризм, що передбачає збирання ягід, фруктів, овочів, догляд за свійськими тваринами. В Україні сільський туризм набуває великої популярності. Такі послуги надають турагентства, а також селяни, що здають частково або повністю свої будинки гостям. Гостей забезпечують

не лише смачними й корисними сільськими продуктами, а й знайомлять із місцевими пам'ятками. Основною перевагою такого відпочинку є його вартість. Це значно дешевше, ніж поїздка на море чи за кордон. Сільський туризм приваблює міських жителів, які не можуть дозволити собі більш дорогих відпочинку, а також іноземців, які полюбують екзотичним відпочинком і прагнуть глибше пізнати життя пересічного українця.

ЗВЕРНЕННЯ

УКРВУГЛЕПРОФСПІЛКА ЗВЕРНУЛАСЯ ДО МІНЕНЕРГОВУГІЛЛЯ ЩОДО ПЕРЕВЕДЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ НА НОВІ ТАРИФНІ СТАВКИ

Як повідомляє Профспілка працівників вугільної промисловості України, Центральний комітет Укрвуглепрофспілки звернувся до міністра енергетики та вугільної промисловості України Юрія Продана щодо забезпечення переведення працівників вуглевидобувних підприємств на тарифні ставки та оклади, розраховані виходячи з розміру мінімальної заробітної плати в 1218 грн.

хованими виходячи з мінімальної заробітної плати, розмір якої нижче встановленого на законодавчому рівні, може бути застосована не більш ніж на 6 місяців. 1 червня відстрочка підвищення тарифних ста-

вок і окладів з розрахунку 1218 грн минула.

На цій підставі та на виконання протокольного рішення робочої зустрічі керівництва Міненергугілля і лідерів профспілки від 30 квітня ц. р. Укрвуг-

глепрофспілка звернулася з проханням надати керівникам підпорядкованих підприємств відповідні розпорядчі документи для здійснення переходу на нові тарифні ставки.

Звернення йдеться про те, що згідно із законодавством та Галузевою угодою оплата праці за тарифними ставками, розра-

НА ЧАСІ

НАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Відбулося чергове засідання президії Профспілки працівників охорони здоров'я України.

Як повідомляє Профспілка працівників охорони здоров'я України, хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять голови Луганської обласної організації Профспілки Володимира Маршала, який передчасно пішов з життя. Голова Профспілки Вікторія Коваль доповіла головам

територіальних організацій – членам президії про нинішню ситуацію в галузі та нагальні питання соціально-економічного захисту працівників охорони здоров'я. Члени президії одностайно ухвалили Звернення до новообраного Президента України щодо вирішення актуальних пи-

тань медичної галузі та її працівників.

Жвава дискусія відбулася під час обговорення проекту Концепції нової системи охорони здоров'я, підготовленого МОЗ України. Враховуючи важливість подальших шляхів реформування галузі та забезпечення трудових прав працівників, члени президії вирішили надати свої пропозиції до проекту, передбачивши механізми вдосконалення пра-

вального та соціально-економічного захисту спілчан. Крім того, вони розглянули питання щодо функціонування санаторно-курортних закладів ПРАТ «Укрпрофоздоровниця» в умовах обмеженого фінансового забезпечення, правозахисної роботи Профспілки та її організацій у закладах охорони здоров'я, стану охорони праці, виробничого травматизму та профзахворювань у 2013 році та ін.

СТАТИСТИКА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТРАВМАТИЗМУ НА ВИРОБНИЦТВІ В 2009–2013 РОКАХ

Департамент охорони праці ФПУ на основі щорічних статистичних даних Державної служби статистики України «Травматизм на виробництві» підготував аналітичний матеріал про стан виробничого травматизму на виробництві протягом 2009–2013 років.

Аналітичні дані свідчать, що в середньому щорічно на виробництві реєструвалися 12,7 тис. нещасних випадків, де травмувалися 13 тис. пра-

цівників. З повною версією матеріалу можна ознайомитись на сайті ФПУ <http://www.fpsu.org.ua>.

ПРЕЗИДІЯ

СТРАТЕГІЯ ДІЙ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ ЖКГ

З червня відбулося засідання президії ЦК Профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення України.

Як повідомляє Профспілка працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення України, на засіданні члени президії розглянули кілька важливих питань. Одним з головних став проект Стратегії дій галузевої Профспілки в умовах сьогодення з метою посилення мотивації профчленства. З означеного питання виступив голова ЦК Профспілки Олексій Романюк.

Питання чіткого визначення положень Стратегії дій Профспілки та строків її реалізації, посилення мотивації членства активно обговорювалися членами президії. За результатами обговорення прийнято постанову «Про першочергові завдання галузевої Профспілки щодо посилення мотивації профспілкового членства, виходячи з реалій сьогодення, та на працювання проекту Стратегії дій Профспілки на перспективу».

На засіданні президії було заслухано голову Об'єднаної профспілкової організації підприємства ПАТ «АК «Київводоканал» Валерія Азманова, який розповів про практику роботи Об'єднання первинних профспілкових організацій підприємства щодо забезпечення мотивації профспілкового членства. Цей досвід дістав схвальну оцінку. Крім того, було заслухано питання «Про підсумки виконання галузевих, територіальних угод та колективних договорів за 2013 рік та організацію виконання взятих зобов'язань у 2014 році» та «Про готовність оздоровчих закладів до прийому трудящих та членів їх сімей влітку 2014 року» (доповідач – т. в. о. заступника голови ЦК Профспілки Анатолій Кулеша), а також «Про План основних заходів ЦК Профспілки на II півріччя 2014 року» та «Про проведення огляду-конкурсу на кращу профспілкову організацію щодо роботи з молоддю» (доповідач – зав. сектору організаційної роботи ЦК Профспілки Ольга Довга). Прийнято відповідні постанови.

З інформацією про роботу Полтавської обласної організації Профспілки щодо виконання статутних вимог з фінансових питань виступила головний бухгалтер ЦК Профспілки та голова обкому Профспілки. Голова ЦК Профспілки Олексій Романюк поінформував присутніх про участь у конгресі Європейської федерації профспілок громадського обслуговування, що відбувся 20–23 травня в м. Тулуза, Франція, про ситуацію з відродженням Будинку профспілок у м. Києві, а також довів до відома інформацію про підготовку до зустрічі з Прем'єр-міністром України Арсенієм Яценюком та реакцією Мінрегіону на звернення учасників IV пленуму ЦК Профспілки. Завідувачка сектору організаційної роботи ЦК Профспілки Ольга Довга повідомила про рішення Кримської республіканської організації та Севастопольської міської організації Профспілки щодо виходу із Профспілки України (відповідно до надісланих цими організаціями протоколів).

Також на засіданні було обговорено ситуацію, що склалася в результаті анексії Криму, із санаторієм-профілакторієм ім. О. П. Катеринчука в Учкювіці, де є частка власності Профспілки, та санаторієм «Ай-Петрі».

Голова ЦК Профспілки Олексій Романюк поінформував про рішення щодо фінансування дитячого оздоровчого сезону 2014 року, ухвалене на засіданні Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Питання чіткого визначення положень Стратегії дій Профспілки та строків її реалізації, посилення мотивації членства активно обговорювалися членами президії.

ОСТАННІЙ ДЗВОНИК

У МАЙБУТНЄ ЖИТТЯ З ЦІННИМ БАГАЖЕМ ЗНАНЬ

Хоч і накрапав невеличкий дощ, на урочистому майданчику зібралися всі: студенти, викладачі, батьки. Під гучні оплески впевненою «дорослою» ходою пройшли через квітковий коридор випускники Прилуцького гуманітарно-педагогічного коледжу ім. І.Я. Франка, усміхнені, щасливі, сповнені нових сподівань. Із закінченням навчання першою їх привітала директор коледжу Ольга Попенко.

Олена ЛИСЕНКО
голова профорганізації студентів Прилуцького гуманітарно-педагогічного коледжу ім. І.Я. Франка

Кожна випускна група на згадку про своє студентське життя підготувала виступ. Одні заспівали сумну пісню про неминучу розлуку й сум розставання, інші присвятили свій номер улюбленим викладачам, а дехто розіграв жартівливу сценку на тему навчальних буднів. На завершення урочистої лінійки, як завжди, кружляв феєричний випускний вальс, під журливі

акорди якого студенти випустили в небо різнокольорові повітряні кульки. Із давніх-давен в Україні повелось, що найрідніших людей зустрічають і проводжають запашним

хлібом. Такої традиції вже багато років поспіль дотримується і наш навчальний заклад. Від студентської профспілкової організації кожна випускна група отримала духмяний коровай

із прилуцької пшениці. За ще однією традицією нашого закладу молодих освітян обсипали цукерками й зерном, аби майбутнє неодмінно було успішним і солодким.

СВЯТО

ВИХОВАНЦІ ДИТЯЧОГО БУДИНКУ «СІМ'Я» ОТРИМАЛИ НОВІ КОМП'ЮТЕРИ

Цьогоріч відзначалася 65-та річниця Міжнародного дня захисту дітей. Як завжди, адміністрація та об'єднана профспілкова організація державного підприємства «Завод ім. Малишева» завітали цього дня у гості до вихованців дитячого будинку «Сім'я», над яким беруть шефство із дня його заснування.

Микола ЗУБЕХІН
в.о. голови об'єднаної профорганізації ДП «Завод ім. Малишева»

Для своїх гостей вихованці дитячого будинку підготували чудову святкову програму. Тим часом гості прийшли до дітей не з порожніми руками. Від адміністрації та профспілкової організації ДП «Завод ім. Малишева» вихованцям дитячого будинку придбав два комп'ютери з принтерами, аби діти навчилися добре працювати на комп'ютері, адже це їм неодмінно

знадобиться в майбутньому. Цього року семеро вихованців дитячого будинку «Сім'я» ідуть у самостійне життя. Із цього приводу в.о. генерального директора Вадим Федосов спільно з профспілковою організацією підприємства прийняли рішення допомогти цим випускникам і придбали для кожного з них подарункові: валізу, комплект постільної білизни, набір рушників, парасолу, а також дівчаткам – фені, хлопцям – електробритви, гігієнічні набори.

УВАГА! Підтримуйте профспілкові видання! Дайте шанс достовірній інформації дістатися до людей!

АНОНС ЗАМОВЛЯЙТЕ ДОДАТКОВО «БІБЛІОТЕЧКУ ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКОВОГО КОМІТЕТУ» № 6/2014 «ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У 2014 РОЦІ»

У цьому номері «Бібліотеки» наведені основні розміри державних соціальних гарантій у сфері пенсійного забезпечення, зокрема розміри мінімальної та максимальної пенсії; надбавок і підвищень постраждалим унаслідок Чорнобильської катастрофи; ветеранам і дітям війни; почесним донорам; за особливі заслуги тощо, які діятимуть у 2014 році (з урахуванням змін, внесених Верховною Радою до ЗУ «Про Державний бюджет України на 2014 рік» та прийняттям ЗУ «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні»). Підготовлено також відповіді на найбільш поширені запитання, які надходили до ФПУ.

Додатковий наклад «Бібліотеки» № 6/2014 можна замовити до 20 червня 2014 року за адресою: 01042, м. Київ, бульв. Дружби народів, 5. Підприємство «Профінформ» ФПУ або за тел.: (044) 528-70-49; e-mail: profvisti@ukr.net.

Мінімальна кількість замовлень – 10 примірників. Вартість одного примірника самовивозом – 6,50 грн, з пересилкою – 7,30 грн.

НЕ ЗВОЛКАЙТЕ ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2014 РОКУ

Вартість передплати на півріччя не збільшилася і становить: 22152 ГАЗЕТА «ПРОФСПІЛКОВІ ВІСТІ» – 78,00 грн. 22909 ЖУРНАЛ «БІБЛІОТЕЧКА ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКОВОГО КОМІТЕТУ» – 34,02 грн.

Видання широко висвітлюють діяльність Федерації профспілок України, галузевих і регіональних профспілок із захисту прав та інтересів трудящих. На шпальтах видань завжди – журналістські розслідування, дискусії, аналітика, соціальний захист, юридичні консультації, міжнародні новини, культура і спорт.

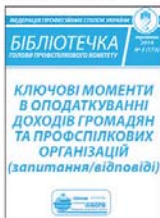
Передплатити видання можна в будь-якому поштово-відділенні України за «Каталогом видань України» або скориставшись послугою «Передплата ON-LINE» на корпоративному сайті ДП «Преса» www.presa.ua.

ЗАМОВЛЯЙТЕ Також додатково можна замовити «БІБЛІОТЕЧКУ ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКОВОГО КОМІТЕТУ» № 5/2014 «КЛЮЧОВІ МОМЕНТИ В ОПОДАТКУВАННІ ГРОМАДЯН ТА ПРОФСПІЛКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ» (запитання/відповіді)

Випуск «Бібліотеки» підготовлено з метою надання інформаційно-роз'яснювальної допомоги профспілковому активу і членам профспілок із питань оподаткування. Тут максимально широко розкриті питання, що стосуються оподаткування як профспілкових організацій, так і фізичних осіб з урахуванням новачків податкового законодавства. Запропоновані матеріали допоможуть вам у роботі, а також дадуть відповіді на всі запитання, що вас хвилюють.

Додатковий наклад «Бібліотеки» № 5/2014 можна замовити за адресою, яка наведена вище.

Мінімальна кількість замовлень – 10 примірників. Вартість одного примірника самовивозом – 6,50 грн, з пересилкою – 7,30 грн.

ПОСЛУГИ ПІДПРИЄМСТВО «ПРОФІНФОРМ» ФПУ НАДАЄ ДОДАТКОВІ ПОСЛУГИ:

- ВИГОТОВЛЕННЯ:
- брошур;
  - буклетів;
  - методичок;
  - листівок;
  - календарів;
  - папок;
  - книг;
  - фотографій

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМНИХ ОГОЛОШЕНЬ: у друкованих виданнях («Профспілкові вісті», «Бібліотека голови профспілкового комітету»); на нашому сайті www.psv.org.ua.

ТЕЛ. ДЛЯ ДОВІДОК: (044) 528-70-49

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

ЗВІЛЬНЕННЯ ЗА УГОДОЮ СТОРІН АБО ЗА ВЛАСНИМ БАЖАННЯМ

? Останнім часом у працівників і роботодавців виникає багато запитань щодо порядку звільнення за угодою сторін або за власним бажанням. У чому відмінності між цими формами розірвання трудових відносин?

Відповідно до статті 21 Кодексу законів про працю України трудовий договір – це угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядкові, а власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган чи фізична особа зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін.

Угода сторін на звільнення може бути досягнута незалежно від того, хто перший проявив цю ініціативу. Пункт 1 статті 36 КЗпП є універсальною підставою припинення трудового договору, що не потребує будь-яких додаткових пояснень. Цією підставою можна замінювати будь-які інші, передбачені законодавством, навіть у разі звільнення за ініціативи роботодавця, коли працівник погодився замінити, приміром, звільнення за прогул чи систематичне невиконання своїх обов'язків на угоду сторін. Підтвердженням ініціативи працівника про звільнення за угодою сторін є, як правило, його письмова заява. Основним документом будь-якого розірвання трудового договору є на-

каз керівника про звільнення працівника, за яким проводиться остаточний розрахунок і видається трудова книжка. Інший порядок застосовується при розірванні трудового договору, укладеного на невизначений строк, з ініціативи працівника (звільнення за власним бажанням). У частині 1 статті 38 КЗпП

бажанням у зв'язку з тим, що роботодавець не виконує вимог законодавства про працю, умов колдоговору чи угоди, то працівник відповідно до частини 3 статті 38 КЗпП має право на підставі статті 44 КЗпП отримати вихідну допомогу в розмірі, передбаченому колдоговором, але не менше тримісячного середнього

ним висновком;
– вагітність, догляд за дитиною до досягнення нею чотирнадцятирічного віку або за дитино-інвалідом, догляд за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку або інвалідом I групи без медвисновку;
– вихід на пенсію;
– прийняття на роботу за

Роботодавець не має права звільнити працівника «за власним бажанням», якщо він про це не просив і не подавав відповідної заяви, а написав заяву про звільнення «за угодою сторін».

передбачено, що працівник має право розірвати трудовий договір, укладений на невизначений строк, попередивши про це роботодавця письмово за два тижні. Якщо роботодавець і працівник обопільно домовляться про скорочення строку попередження, а підставу звільнення змінити із власного бажання працівника на угоду сторін, то допускається звільнення за пунктом 1 статті 36 КЗпП. Для цього працівник має написати нову заяву про звільнення не за власним бажанням, а за угодою сторін. Якщо працівник вимагає звільнення за власним

заробітку. При звільненні за угодою сторін такі виплати законодавством не передбачені. Працівник може звільнитися за власним бажанням раніше двотижневого строку в разі, коли в заяві зазначити причину, яка унеможливило подальшу роботу:
– переїзд на нове місце проживання;
– переведення чоловіка або дружини на роботу в іншу місцевість за межі населеного пункту;
– вступ до навчального закладу з відривом від виробництва;
– неможливість проживання в даній місцевості, підтверджена медич-

конкурсом, а також з інших поважних причин, підтверджених документально. Роботодавець у цих випадках повинен розірвати трудовий договір у строк, про який просить працівник. Такі ж вимоги встановлено статтею 39 КЗпП для дострокового розірвання строкового трудового договору з ініціативи працівника. Ця норма закону конкретизує дострокове звільнення працівника, якого було прийнято на роботу за строковим договором, і її не можна підняти статтею 38 КЗпП про розірвання безстрокового трудового договору.

НА ОБЛІК

ПРАВО НА СТАТУС БЕЗРОБІТНОГО

? За яких умов можлива реєстрація в центрі зайнятості членів особистого селянського господарства?

Умови реєстрації членів особистих селянських господарств визначені у пп. 2 п. 4 Порядку реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 №198. З урахуванням вищезазначеної норми, право на отримання статусу безробітного мають члени особистого селянського господарства, які протягом 12 календарних місяців, що передували дню реєстрації в ДСЗ, перебували у трудових відносинах або займалися іншим видом діяльності не менше шести місяців. У випадку, якщо члени особистого селянського господарства протягом 12 календарних місяців, що передували дню реєстрації, перебували у трудових відносинах (займалися іншим видом діяльності) менше шести місяців, реєстрація в ДСЗ проводиться за умови подання довідки про припинення ведення особистого селянського господарства або вихід з такого господарства, що її видає сільська, селищна або міська рада за місцезнаходженням земельної ділянки (крім осіб, які закінчили або припинили навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах, звільнилися із строкової військової або альтернативної (невійськової) служби та вперше приймаються на роботу).

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ КАТЕГОРІЯ – ЗАЙНЯТЕ НАСЕЛЕННЯ

? Які категорії громадян належать до зайнятого населення?

Відповідно до статті 4 ЗУ «Про зайнятість населення» до зайнятого населення належать особи, які працюють за наймом на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, особи, які забезпечують себе роботою самостійно (у тому числі члени особистих селянських господарств), проходять військову чи альтернативну (невійськову) службу, на законних підставах працюють за кордоном та які мають доходи від такої зайнятості, а також особи, що навчаються за денною формою у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах та поєднують навчання з роботою.

До зайнятого населення також належать: – непрацюючі працездатні особи, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом, інвалідом I групи або за особою похилого віку, яка за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду або досягла 80-річного віку, та отримують допомогу, компенсацію та/або надбавку відповідно до законодавства; – батьки-вихователі дитячих будинків сімейного типу, прийомні батьки, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства; – особа, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медзакладу потребує постійного стороннього догляду, та одержує грошову допомогу на догляд за ним відповідно до законодавства.

ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ

ВИПРОБУВАННЯ ПІД ЧАС ПРИЙНЯТТЯ НА РОБОТУ

? Чи передбачено випробування при прийнятті на роботу для випускника, який закінчив вище професійно-технічне училище?

Відповідно до статті 26 КЗпП при укладенні трудового договору можливе обумовлене угодою сторін випробування з метою перевірки відповідності працівника ро-

боті, яку він виконувати. Умова про випробування має міститися в наказі (розпорядженні) про прийняття на роботу. На час випробування на працівників поширюється законодавство про працю. Випробування не встановлюється при прийнятті на роботу:
– осіб, які не досягли ві-

сімнадцяти років;
– молодих робітників після закінчення професійних навчально-виховних закладів;
– молодих спеціалістів після закінчення вищих навчальних закладів;
– осіб, звільнених у запас з військової чи альтернативної (невійськової) служби;
– інвалідів, направлених

на роботу відповідно до рекомендації медико-соціальної експертизи. Випробування не встановлюється також у разі прийняття на роботу в іншу місцевість і при переведенні на роботу на інше підприємство, в установу, організацію, а також в інших випадках, якщо це передбачено законодавством.

Пріємна освята спекотного дня...

Для когось свято – гарний заробіток

На Трійцю у церкві велелюдно

Зелені вихідні

Кирило ЛАТИШЕВ, «ПВ»
Фото автора

У давнину наші прадді зустрічали Трійцю дуже урочисто. Впоравшись зранку з господарськими справами, люди вбиралися у святковий одяг і йшли до церкви. Кожна дівчина за давнім звичаєм несла в руках свіжі квіти та зелень. Після служби зазвичай відбувався хресний хід до криниць, щоб освятити їх, окропивши свяченою водою. У деяких місцевостях освячували таким самим способом оселі та господарські будівлі – для захисту від усіялої нечисті. У Трійці є ще одна назва – Зелені свyтки, оскільки цього дня прийнято прикрашати будинок ароматним зіллям, квітами і свіжою зеленню. Основа обрядності – культ рослинності, що цієї пори починає розквітати та визначає календарний початок літа. В Україні ще в XVIII столітті до церкви приносили обережки зелених трав, усередину яких ставили потріпну свічку, що називалася Тройцею, яка мала горіти протягом усієї обідні. Опісля ці трави використовували як оберег від різних хвороб, а свічку давали в руки вмираючому.

Малечі найцікавіше самій назбирати букет із зелених та квітів

Люди поспішають до церкви, аби освятити зелень

Сьогодні Трійцю разом з іншими релігійними святами відзначають більш символічно – на 50-й день після Великодня, або П'ятидесятниці. Трійця завжди була одним з найбільш очікуваних свят для українців, а деякі традиції її святкування беруть свій початок ще з дохристиянських часів. Цього дня також поминають померлих рідних. Ну й, звичайно, відпочивають на природі, ходять у гості, відвідують рідних та друзів. Головне – не забувати про релігійне значення цього свята.

ПИТИ КОНЬЯК І ЗНАТИ ЯК

Коньяк завжди дижестив, тобто напій, який належить подавати наприкінці трапези. Дижестиви допомагають перетравлювати їжу. Це за правилами, перевіреними й ustalеними в світі. Зрозуміло, його не можна заїдати ні оселедцем, ні огірком, ні навіть лимоном, який через свій різкий сильний смак здатний убити тонкий коньячний аромат, відчуття його букету.

Законодавцями правильного вживання коньяку традиційно вважаються французи, котрі таки виборили законне право на назву власного винаходу (а інші країни мусять із цим рахуватися й переназивати «коньяк» якимось по-іншому). Так ось, у Франції є відоме правило вживання напою, інакше правило трьох «С»: safe, cognac, cigare (кава, коньяк, сигара). Саме в такій

послідовності, а не в поєднанні. Вважається, що палити (сигару,

тим більше сигарету) під час випивання коньяку – моветон. Коньяк не можна «хлопнути» чи «дворнути», це напій неквапливий. Його належить зігрівати, довго тримаючи келих у руці, пити неспішно, маленькими ковтками. Щодо посуду, то в цьому випадку про чарки доведеться забути й подбати про якийсь із двох видів коньячних келихів. Один називається сніфер (від англ. to sniff – нюхати). Чаша має кулеподібну форму, що

звужується догори, а також короткою ніжкою. Це класичний коньячний келих, і наливати напій слід лише до найширшої частини сніфера. Таку чарку дуже зручно тримати на долоні, зігріваючи напій. Інший правильний вид – келих, що за формою нагадує бутон тюльпана. Він також звужується в горішній частині. Ніжка довга, але завдяки цьому келих зручно обертати, розганяючи коньяк по стінках, аби він «дихав» киснем.

З ВІТАННЯМ ВІД АНГЛІЙЦІВ

ПУДИНГ: СОЛОДКЕ Й СКЛАДНЕ

Слово «пудинг» із своєю знаменитою «інговою» формою взагалі нагадує віддіслівний іменник. Однак це класичний англійський десерт, традиційно – різдвяний. Але він успішно пережив специфічну традицію, ставши затребуваним практично за будь-якого застілля. Ним смакують у США, Канаді, Австралії тощо. Пригадується цитата з «Аліси в Країні Чудес» Льюїса Керрала: «Знайомтеся! Алісо, це Пудинг! Пудинг, це Аліса!.. Отакі, вас щойно познайомили, а ти вже на нього з ножем!».

Вважається, що пудинг віддавна готували саме в Англії – із залишків учорашньої трапези, розповідає mosaic.if.ua. Тобто, все, що родина не з'їла впродовж дня, англійці ретельно збирали, змішували із збитими яйцями й запікали у печі. До слова, попервах пудинг узагалі не вважався й не був десертом, бо містив м'ясо. Доводилося читати, що слово pudding походить від велими співзвучного французького найменування невеликої ковбаски. Втім, може, це фантазія якогось дослідника кулінарної історії. Цікавішим здається інше: англійці й тут укроті довели свою традиційну консервативність. Адже інгредієнти змінювалися, часом радикально, але вони й по сьогодні називають цю страву пудингом! І в свою чергу, пропонують цілу низку версій стосовно його виникнення. За однією, а йдеться про XVI століття, пудингом називали густу вісяну кашу, зварену на м'ясному бульйоні (там же). Туди додавали хлібні крихти, горіхи, мед та чорнослив. Подавали в гарячому вигляді. За іншою версією, пудинг нібито виник як засіб консервування м'яса, що зберігалося в прохолодному місці разом із чорносливом.

Варили пудинг, додаючи спеції, крупу, той же чорнослив, а з кінця XVIII століття – цукор. Потім впевнилися, що хоть із цієї компанії інгредієнтів така зайвий. Перевагу надали солодкому варіанту – й зникло м'ясо (бульйон). А заодно й чорнослив, котрий лишився хіба що в назві, бо різдвяний пудинг по сьогодні називають сливовим.

У такий спосіб, маючи в складі борошно, фрукти, жир, цукор і спеції, пудинг перетворився на десерт, сподобався всім беззаперечно й упевнено розминувся у серцях і на столах англійців, ставши символом Великої Британії. Поступово кількість інгредієнтів дійшла до цифри 16, і саме такий пудинг вважається класичним. Один з перших його зразків було подаровано главі Сполученого Королівства Георгу V у 1927 році.

У Великій Британії з пудингом пов'язано чимало ритуалів. Приміром, в його приготуванні має взяти участь кожен член сім'ї, перемішувати тісто слід зі сходу на захід – на честь трьох мудреців, що відвідали немовля Христа. У тісто ховали гудзик, обручку чи срібну монету. На того, хто знайде гудзик, чекає холостяцьке життя, обручку – весілля, монету – талан у справах та по дорожках. До страви абсолютно необхідний солодкий соус. І останній штрих: готову страву прикрашають гілочкою падуба, поливають сумішшю коньяку й цукру та підпалюють. Блакитні язички полум'я підносять настрій учасників застілля, дарують їм відчуття чогось таємничого.

ОКСАМИТ АРОМАТУ | БАЖАЄТЕ КАВИ?

ЗЕРНЯТКО, ЩО ЗАВОЮВАЛО СВІТ

Тетяна МОРГУН
спеціально для «ПВ»

Як машина потребує пального, так, схоже, людина – кави. Надто зранку, адже навіть маленька чашечка швидко допомагає прокинутися, та ще й примудряється посприяти працездатності мало не до вечора! Й це, зауважте, не ліки, це – суцільна насолода!

Назагал вважається, що походження кави – вкрита мороком таємниця. Тому що не існує однієї-єдиної не те що істини, навіть версії. Останніх таки чимало. Приміром, згідно з однією, начебто цілком імовірною, ще в IX столітті ефіопські пастухи, спстерігаючи за поведінкою кіз, котрі залюбки жували листя кавових дерев, побачили, що така їжа має неабиякий тонізуючий ефект (за ru.delimano.com.ua). Імовірним припущенням вважають ще й тому, що слово «кава» звучить арабською qahwa, нагадуючи назву давнього ефіопського королівства Каффа.

Нібито все зійшлося. Разом з тим, залежно від території, каву поділяють на три великі групи: американська, африканська та азійська. Знову-таки відомо, що перше місце в світі посідає Бразилія, що виробляє близько 40% загального світового обсягу. Й цілком логічно, що кава є джерелом засобів до існування для дуже багатьох людей, а отже, в низці країн існує офіційний День кави – таке національне свято. Його відзначають у тій же Бразилії, а ще в Перу, Коста-Риці, Ірландії, Австрії, Швейцарії, Японії (за тим же джерелом).

Кавові дерева напрочуд різноманітні, існує близько 80 видів – від карликових кущів до 10-метрових велетнів (coffee-usc.com). Фахівці стверджують, що їх навіть важко класифікувати. Та при всьому тому

«У світі, поза сумнівом, є речі, варті того, аби їм зберігали вірність. Приміром, кава...»

Джон Голсуорсі

поціновувачів доброї кави цікавлять передусім два ботанічних види кавових дерев. Це Coffea Arabica (арабіка), яку ще називають арабійською, та Coffea Canephora (робуста), або інакше конголезька кава. Значчі скажуть, що популярна також ліберка, відкрита в Ліберії 1843 року, і експельса. Ці два різновиди трохи подібні до робусти, але смак у них далеко не такий тонкий та приємний. Утім, це дійсно справа смаку.

Крім того, існує різниця між поняттями «вид кави» і «сорт кави». Приміром, арабіка, робуста й т. ін. – не сорти, а види, а ще точніше – різновиди кавового дерева (там же). Головне знати, що кожен вид має чимало сортів.

Коли вирощування й споживання кави врешті-решт «окультурилося» і виникла справжня кавова індустрія, дедалі більше селекціонерів прагнули вивести нові види кави, аби ті вирізнялися високою врожайністю, успішно опиралися хворобам, ну й, певна річ, мали найвищу якість. А проте, їхні зусилля виявилися марними, оскільки більшість гібридів «опиралася» саме «цивілізаційним» намірам: ці гібриди хоч і давали високі врожаї, хоч і не хворіли, але каву народжували набагато гіршої якості, ніж ті різновиди дерев, котрі використовувалися для селекції. Мабуть, подеколи не варто намагатися поліщувати трудно м'які-природи!

«СМАК» ІСТОРІЇ

Із кулінарної історії давно відомо, що кавовий бум у Європі передусім пов'язаний з ім'ям українця Юрія Кульчицького, який за свій бойовий подвиг під час війни Австрії з Туреччиною замість високої нагороди попросив дати йому 300 мішків з кавовими зернами (а турки на той час вже належно оцінили й смакували каву). Далі він особисто рекламував кавовий напій у Відні, розносячи його в турецькому одязі вулицями міста. За переказами, саме Кульчицький створив чудову «каву по-віденську».

Каву з назвою «американо» винайшли за часів Другої сві-

тової війни – з подання американських воєнків. Начебто вони не могли звикнути до надто міцної європейської кави й постійно просили розбавити її водою.

А сонячна Італія, повідомляє scotland.ru, подарувала світові такий популярний напій, як каво-еспресо. Майже водночас, а це було ще в XIX столітті, там же з'явилися й перші кавомашини. Як це завжди буває, виникла боротьба за першість, бо дехто доводив, що таку машину винайшли французи. Та хай там як, але достеменно відомо, що 1884 року саме італієць Анджело Моріондо офіційно одержав патент на свій вина-

хід, і це задокументовано відповідною італійською фірмою (там же). Через 17 років механік з Мілана Луджі Беццері собі запатентував власні нововведення до вже наявної моделі. Хоча, знову ж таки, деякі джерела називають саме Беццера винахідником кавомашини. Та головне, все ж таки, сам напій, чи не так? Каву-еспресо готують у кавомашині, пропускаючи під тиском гарячу воду через фільтр з меленою кавою. Ця мелена кава являє собою суміш – фактично оптимальну комбінацію різних видів зерен з різних-таки регіонів. Практично кожен знає, що купаж, якщо це людина, котра

цим займається, ідеально почуття гармонії (в якій галузі це не було б), завжди цікавіший, багатший за характеристиками, ніж одинарна складова, тож фактично добрий кулінар чи аматор, готуючи еспресо, щоразу може претендувати на своєрідний бренд. Утім, про це дає й сама традиція: напій не може бути ні кислим, ані гірким, жоден елемент суміші не повинен перебивати інший аромат чи смак. Щоправда, вода теж відіграє значну роль – вона неодмінно має бути м'якою. Ну й, звісно, чимало вагають якість обсмажування, помел і термін зберігання зерен.

СПОРТ

СЬОМА ЄВРОВЕРШИНА ХАРЛАН

7–14 червня у французькому Страсбурзі триває 27-й чемпіонат Європи з фехтування, де спортсмени розігрують 12 комплектів нагород в індивідуальній та командній першості з фехтування на шпагах, рапірах та шаблях серед чоловіків та жінок.

Україну на змаганнях у Франції представлятимуть 25 спортсменів, серед яких олімпійські чемпіонки Ольга Харлан та Яна Шемякіна. Перша вже встигла вибороти золоту медаль в індивідуальному залузі! Лідер збірної України з фехтування у півфіналі здолала італійку Росселлю Грегоріо з рахунком 15:8, а у фіналі – росіянку Катерину Дяченко (15:12).

Зазначимо, що це вже сьома золота медаль Ольги Харлан на чемпіонатах Європи: п'ять з них вона завоювала в індивідуальних змаганнях, ще дві виборола в командній першості.

МАСОВА ФІЗКУЛЬТУРА | ГАЛУЗЕВА СПАРТАКІАДА НАЗВАЛА ГЕРОЇВ РЕКОРДИ МЕДИКІВ ЗАКАРПАТТЯ

XIV обласна спартакіада працівників охорони здоров'я Закарпаття, до програми якої входило 14 видів спорту, стала справжнім яскравим дійством як для її учасників, так і для глядачів. У проведених святах масовості, спорту і здоров'я організаторам допомогала обласна рада ФСТ «Спартак».

Хто сильніший?

рок, виконуючий обов'язки начальника управління охорони здоров'я облдержадміністрації Володимир Брич, голова облпрофради Іван Король, начальник управління молоді та спорту ОДА Віталій Ерфан. Під звуки Гімну України прапор спартакіади підняли переможці міжнародних, всеукраїнських та обласних змагань, майстри спорту Людмила Коломовець та Микола Рибкович.

В усіх 14 видах спартакіади точилася напружена спортивна боротьба. В шахах і дартсі перемогла команда Мукачівської центральної районної лікарні. У настільному тенісі і чоловічому волейболі не було рівних спортсменам обласної клінічної лікарні ім. А. Новака, в легкоатлетичному кросі і кульовій стрільбі – команді головного управління Держсанепідслужби в Закарпатській області. В плаванні

найсильнішими виявилися спортсмени обласної дитячої лікарні, в шашках – Перечинської ЦРЛ. Змагання з жіночого волейболу завершилися перемогою команди санаторію «Квітка Полонини» – ТОВ «Сузір'я», у перетягуванні каната не було рівних представникам обласної стоматполіклініки. У гирьовому спорті перше місце розділили між собою спортсмени Мукачівської ЦРЛ та обласної стоматполіклініки, а в армспорті – Тячівської ЦРЛ, обласної стоматполіклініки та Ужгородської міської поліклініки. За більярдним столом найвправнішим виявився Сергій Пастельк з обласної інфекційної лікарні, у сімейних стартах перемогла родина Курах з Волицької ЦРЛ.

За підсумками всіх видів спартакіади найбільшу кількість призових місць (шість) завоювала команда Мукачівської

ЦРЛ (головний лікар Василь Василюк, голова профорганізації Омелян Рещетар). П'ять призових місць в активі спортсменів обласної стоматполіклініки (головний лікар Ростислав Лесів, голова профорганізації Михайло Мідянка), чотири – у Волицької ЦРЛ (головний лікар майстер спорту Василь Степанчук, голова профорганізації Ольга Копельчак). А загалом призерами спартакіади в окремих видах спорту стали команди 26 закладів охорони здоров'я та санаторіїв ПрАТ «Укрпрофоздоровниця».

Слід зазначити, що в 13 видах спорту взяли участь спортсмени обласної клінічної лікарні імені А. Новака, обласного онкодиспансеру та Закарпатського центру екстреної медичної допомоги, в 12 видах – Мукачівської ЦРЛ та ОТМО «Фізіатрія».

Призери в окремих видах та індивідуальному залузі нагороджені почесними грамотами, дипломами та медалями організаторів. Їх вручили голова оргкомітету спартакіади, голова Закарпатського обкому профспілки працівників охорони здоров'я Володимир Турок, виконуючий обов'язки голови облради ФСТ «Спартак» Микола Щадей, головний суддя спартакіади Анастолій Пляханов, інші члени оргкомітету.

коротко

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

МЕДАЛЬНИЙ ЕТАП У МАРОККО

На етапі IAAF World Challenge, що завершився у Марокко, українці п'ять разів сходили на п'єдестал пошани. В активі наших співвітчизників золота, срібна і дві бронзові нагороди.

Богдан Бондаренко переміг у секторі для стрибків у висоту. Українець підкорив 2,39 м, після чого відразу переніс спробу на 2,46 м. Шоправда, світовий рекорд цього разу йому підкорити не вдалося. Другою в секторі для штовхання ядра з результатом 18,82 м стала Галина Облещук, пропустивши поперед себе лише титуловану новозеландку

Валері Адамс (19,69 м). «Бронзовими» стали змагання для Ганни Тімець, яка фінішувала третьою на дистанції 400 м з бар'єрами. При цьому українка продемонструвала найкращий результат цього сезону (55,49 с). Замкнула ж чільну трійку Анна Міщенко, яка на дистанції 1500 м фінішувала з часом 4.06.10.

МАСОВА ФІЗКУЛЬТУРА

ОЛІМПІЙСЬКИЙ ДЕНЬ – 21 ЧЕРВНЯ

В усьому світі до дня заснування Міжнародного олімпійського комітету (23 червня 1894 року) стало доброю традицією відзначати Олімпійський день. Україна не є винятком, і цьогоріч свято спорту відзначатиметься 21 червня.

Олімпійський день – це родинне свято спорту, де кожен знайде собі заняття до душі та зможе відчувти себе справжнім олімпійцем. Історія свята в Україні веде свій початок від 2006 року і щоразу має свої особливості та сюрпризи. Не став винятком і 2014-й, тож Олімпійський день завітає до всіх регіонів нашої країни.

Організатори свята в столиці, де зустріч усім шанувальникам здорового способу життя призначено 21 червня о 10.30 на Оболонській набережній, підготували чимало цікавинок та нововведень. Окрім традиційних легкоатлетичних пробігів, олімпійських вікторин та конкурсів, майстер-класів та зустрічей з улюбленими олімпійцями, вперше на Олімпійському дні відбудуться показові виступи з водних видів спорту.

Сергій БАРАНЧИКОВ
спеціально для «ПВ»

Окремо варто зазначити, що спартакіада медиків області постійно розширює свою програму: якщо торік до переліку видів було включено плавання, то цього року – армспорт. Відтак нині було зафіксовано рекорд масовості – на старт спартакіади вийшли 45 команд закладів охорони здоров'я та профспілкових санаторіїв ПрАТ «Укрпрофоздоровниця», загалом близько 1200 учасників. На урочистому відкритті спартакіади із слів привітання до учасників та численних уболівальників звернулася голова оргкомітету спартакіади, голова Закарпатського обкому профспілки працівників охорони здоров'я Володимир Ту-

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НОВАЦІЇ | ПОВНОВАЖЕННЯ ПЕРЕДАДУТЬ ФЕДЕРАЦІЯМ

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ У СПОРТІ

Міністерство молоді і спорту України впроваджує новий пілотний проект, згідно з яким Мінмолодьспорту напряму виділятиме бюджетні кошти декільком національним федераціям для організації і проведення ними спортивних заходів державного та міжнародного рівнів.

Володимир ПОЛІТАЄВ
спеціально для «ПВ»

До участі в пілотному проекті Мінмолодьспорту, повідомляється на офіційному сайті міністерства, заплановано залучити 5–7 національних спортивних федерацій з олімпійських та неолімпійських видів спорту. Критерії відбору – спроможність федерації виконувати весь обсяг роботи з організації та проведення спортивних заходів, у тому числі з казначейським обслуговуванням ви-

датків з держбюджету, наявність необхідного штату співробітників, офісу, осередків у регіонах України. У розвинених країнах державні органи здебільшого не виконують функції безпосереднього виконавця – організатора змагань та зборів, як це до сьогодні відбувається в Україні. Міністерства спорту або відповідні їм органи виступають лише регулятором сфери – займаються збором і аналізом інформації, визначенням правил, створенням законодавчої бази, що стиму-

лює розвиток сфери і популяризацію спорту, але безпосереднім виконавцем цих завдань є спортивні федерації та клуби, які напряму фінансуються державою. І вже громадські організації, такі як федерації, асоціації, спілки, спортивні клуби й об'єднання, уже безпосередньо проводять змагання, навчання тренерів та сертифікацію суддів, організацію спортивних зборів та змагань, займаються всією поточною роботою, пов'язаною з розвитком того чи іншого виду спорту. У

нас же досі державні видатки на проведення змагань і зборів здійснюються державною установою, що діє у сфері управління Мінмолодьспорту.

За словами міністра молоді і спорту Дмитра Булатова, цей проект матиме й додатковий антикорупційний ефект, оскільки федерації – це громадські організації, в яких рішення приймаються колегіально. Тобто є більше можливостей для контролю, підвищиться ступінь прозорості усіх процесів.

Чому в літаках просять вимикати електронні прилади?

Виконання подібних ритуалів підвищує готовність пасажирів підкорятися вимогам екіпажу, а також допомагає виявити підозрілих із точки зору безпеки осіб. Окрім того, вимкнений телефон господар зазвичай прибирає в кишеню, так що у разі нештатної ситуації незакріплені гаджети не літатимуть по салону, загрожуючи завдати пасажирам ушкодження. Тим часом пояснення щодо створення радіоперешкод уже в минулому – для старих телефонів і старих літаків. Якби загроза справді була б такою серйозною, то при вході на борт мобільники вимагали б здавати, а для їх виявлення використовували б сканери.

СЛОНИ – ЄДИНІ ТВАРИНИ, ЯКІ ДОТРИМУЮТЬСЯ РИТУАЛУ ПОХОВАННЯ

Як відомо, лише у слонів, людей і неандертальців є ритуал поховання. Зазвичай тривалість життя слона становить 60–80 років. Якщо слон занедужав, члени родини приносять йому їжу й підтримують його, коли він стоїть. У разі смерті слона вони якийсь час намагтимуться оживити тварину за допомогою води та їжі. Коли стає зрозуміло, що слон мертвий, стадо замовкає. Часто тварини викопують неглибоке заглиблення і накривають померлого слона гілками і листям, після чого залишають біля могили декілька днів. Якщо у якогось слона були близькі стосунки з померлим, то він навіть може впасти в депресію. Стадо, яке випадково натрапить на чужого мертвого слона, вчинить так само. Крім того, спостерігалися випадки, коли слони у такий спосіб ховали мертвих людей, які трапилися на їхньому шляху.

ДОЗВІЛЛЯ

ГОРОСКОП

16–23 червня

ОВЕН
Не втручайтеся у конфлікти між колегами, тримайтеся осторонь, інакше матимете ворогів. Керівництво може несподівано перевірити вашу роботу.

ТЕРЕЗИ
Наведіть лад у справах і завершіть усі розпочаті проекти. Кінець тижня проведіть удома, у звичній для вас обстановці, приваняйте себе коханним.

ТЕЛЕЦЬ
Наступний тиждень дає можливість кар'єрного зростання. В результаті зважених вчинків очікується поліпшення фінансового становища.

СКОРПІОН
Сміливо можете починати важливі справи і нові проекти. Ваші ідеї підтримують партнери, а друзі допоможуть подолати бюрократичну волокиту.

БЛИЗНЮКИ
У першій половині тижня варто вирішити важливі фінансові питання. Врахуйте досвід минулих помилок, аби не потрапити у складну ситуацію.

СТРЕЛЕЦЬ
Отримаєте задоволення від роботи, а допомогтися позитивних результатів у ній допоможуть поради близьких і рідних.

РАК
Отримаєте важливу інформацію від давніх партнерів. Не варто ухвалювати необдуманих рішень, утримайтеся від різких кроків.

КОЗЕРІГ
Сміливо ризикуйте, удача супроводжуватиме всі нові починання. Поділіться своїми планами з друзями, їхні поради потрібні вам.

ЛЕВ
Тиждень насичений великою кількістю важливих справ. Не хапайтеся за все, розподіліть свої сили. Займіться духовним вдосконаленням.

ВОДОЛІЙ
Доведеться докласти чималих зусиль, аби повертатися зі старими проблемами. Будьте цілеспрямованими та активними.

ДІВА
Конкуренти намагатимуться усяляко перешкодити реалізації ваших планів. Насамперед займіться вирішенням організаційних питань.

РИБИ
Уникайте конфліктів із сусідами, інакше втратите багато часу та нервів. Колеги несподівано запропонують додаткову можливість заробити гроші.

НАЙБІЛЬШІ ЗАМКИ СВІТУ

ЗАМОК МАЦУМОТО

Фото з Інтернету

Один із найгарніших японських замків. Його збудовано «на воді», такий стиль в Японії називають «hirajiro». Обидві вежі Мацумото, основна велика й додаткова, зведені в період із 1592 по 1614 роки, напочуд добре захищені, адже тоді були доволі неспокійні часи. У 1635 році, коли військової загрози вже не було, добудували третю, менш захищену вежу, спеціально призначену для спостереження за Місяцем і зорями.

СМАЧНОГО!

СИРНО-ПОЛУНИЧНЕ СУФЛЕ З ПЕЧИВОМ

Якщо сьогодні вам захотілося приготувати освіжаючий десерт з ягодами, легкий і смачний – ми знаємо, що вам потрібно. Пропонуємо рецепт сирно-полуничного десерту, який легко готується і має неперевершений смак!

Інгредієнти:
молоко 50 г
желатин (порошок) 1,5 ч. л.
вершковий сир «Альметте» (можна просто сир) 100 г
яйце 2 шт.
цукор 150 г
сік лимона 1 ст. л.
ром 1 ст. л.
полуниця
печиво бисквітне 3–4 шт.

Приготування

- Полуницю нарізати шматочками. У гарячому молоці розчинити желатин.
- Збити яйця з цукром на водяній бані, додати сік лимона і ром.
- Коли маса добре прогріється, стане густою і білою, зняти миску з водяної бані і якийсь час продовжувати збивати, поки маса трохи охолоне.
- Коли суміш стане теплою, додати сир, усе добре вимішати. Не перестаючи збивати, влити молоко з желатином.
- Глибоку форму вистелити харчовою плівкою, викласти половину остиглої маси, всипати полуницю, утрамбувати.
- Потім викласти розламане печиво, тоді крем, що залишився. Поставити в холодильник мінімум на дві години.

СКАНВОРД

Розгадавши сканворд і вписавши букви в клітинки, вирийте його по червоній рамці та надішліть нам на адресу: «Профспілкові вісті», бульвар Дружби народів, 5, м. Київ, 01042 або profvisti@ukr.net.

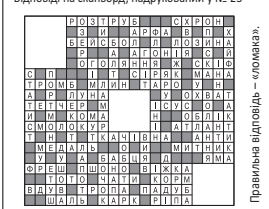
Усіх, хто правильно розгадав сканворд і першим надіслав відповідь, чекає винагорода – піврічна передплата на газету «Профспілкові вісті».

ВІТАЄМО Валерія Римаря з м. Алчевська Луганської обл., який правильно розгадав сканворд у № 23.

До уваги переможців конкурсу! Щоб отримати піврічну передплату на газету «Профспілкові вісті», необхідно подати до редакції копію ідентифікаційного коду, а також вказати домашню адресу та поштовий індекс.

_____

Відповіді на сканворд, надрукований у № 23

Правильні відповіді – «солома».

Scrabble board with clues and answers. Clues include: 'Хороший мушу вигляд завжди', 'Що між півбуржуйкою і диваном?', 'Музичний інструмент', 'Що розпускають і плетуть?', 'Слова з написаними на останій літері', 'Рейтинговий список', 'Вірний ТІМКО', 'Родич лугів', 'Розвідувальний процес', 'Художня спора', 'Котить від миски Калуги', 'Нірма для дослідження миски', 'Слід на металі від удару', 'Рослина, яку калашники зур'ють', 'Отримавши Франсуа-Луїза', 'Хмарна об'єкція', 'Угрибав і...!', 'Вірний живописець', 'Мета переправити (спор)', 'Самітні родичи майя', 'Місце для жимі Адама', 'Місце для жимі Адама', 'Місце для жимі Адама', 'Він сунув розорвану долівку', 'Запелена двочка', 'Артист ко-Зарчик моря', 'Сторона, де тують диванці', 'Музичний колектив', 'Шати ноки одні попи', 'Міфична меча скандинавська', 'Хорозова актриса', 'Обиді братів Алліє', 'Виступи твої шари', 'Сира погляд', 'Варена страва з курки', 'Міжнародний до Елкс', 'Вальс-класика швейцарська', 'Він колись грався', 'Чотирикошарний естрада', 'Брат царя-мисливця', 'Дрижачок для дисерт', 'Афінець, що живе на Імганстан', 'Кішкаркодавський об'єкт', 'Оно лиса Лена', 'Гриб на болоті', 'Висока підгір'я', 'Що там робиться?', 'Джарод зі світу музики', 'Що швидко мійбишши', 'Мабуть, буви подорожники', 'Ім'я автора Фіна Плуза', 'Капелю дівоча', 'Німак', 'Солома'.